

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 29, 2011 • Vol. CII Nr. 146

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-28-11

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

New Jersey lituanistinė mokykla „Lietuvėlė“ pasipuošė rudenėlio šventei – 5 psl.

- Tema: Emigracija ir vaikai – 2
- Du laikraščiai ir vienas sukaktuvininkas – 3
- JAV prezidento odos spalva – 3
- Sovietų okupacija: griauanti pradžia, dramatiškas tęsinys – 4, 11
- Ką nuveikė Lemont „Spindulys“? – 5
- Įsibėgėjo K. Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms skirti renginiai – 6
- Šventadienis – 8
- Anais laikais (4) – 8
- Sveikata – 9
- Salvador Dali muziejus Ispanijoje – 10

Valiutų santykis
1 USD — 2.60 LT
1 EUR — 3.45 LT

Lietuvoje planuojama įsteigti Ronald Reagan Laisvės centrą

Vilnius (ELTA) – Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis lapkričio 24 dieną Vilniuje su JAV Kongreso nariais aptarė buvusio JAV prezidento Ronald Reagan Laisvės centro (Ronald Reagan Freedom Center) įkūrimo Lietuvos sostinėje planus, diskutavo transatlantinio ir dvišalio bendradarbiavimo klausimais. Su darbo vizitu Vilniuje viešėjusiai JAV Kongreso narių delegacijai vadovavo Atstovų rūmų Taisyklių komiteto pirmininkas David Dreier. Delegaciją taip pat sudarė kongreso nariai Ed Whitfield, Donald Payne ir JAV Reagan fondo vadovai John Heubush ir Linda Bond.

Susitikimo metu taip pat aptarta artėjančio NATO viršūnių susitikimo Čikagoje tematika, energetinio saugumo klausimai, padėtis Baltarusijoje, ekonominė padėtis JAV, Europos Sąjungoje ir kiti aktualūs klausimai.

A. Ažubalis supažindino su sumanymo atidaryti R. Reagan vardo centrą Lietuvoje atsiradimo aplinkybėmis ir padėjo JAV delegacijos nariams už pagalbą siekiant įgyvendinti šią viziją. Seime pasirašytas Ronald Reagan Laisvės centro steigimo ketinimų protokolai. Jo pagrindu bus siekiama Lietuvoje įsteigti buvu-

Ketinimų protokolą pasirašė Seimo narys Mantas Adomėnas (d.) ir Ronald Reagan fondo JAV pirmininkas John Heubush.

URM nuotr.

sio JAV vadovo Ronald Reagan Laisvės centrą, kuris turėtų skleisti JAV prezidento idėjas Lietuvoje, vykdyti pilietinio ugdymo projektus, skatinti JAV idėjų kūrimo (think-tank) centrų bendradarbiavimą su Lietuvos organizacijomis. Ketinimų protokolą pasirašė Seimo narys Mantas Adomėnas ir Ronald Reagan fondo JAV pirmininkas J. Heubush. Tikimasi, kad Ronald Reagan Laisvės centras pradės veiklą Lietuvoje jau kitais metais.

Lapkričio 25 d. Seime vyko aps-

kritojo stalo diskusija „Ronald Reagan: misija įvykdyta – misija tęsiasi“, skirta JAV prezidento R. Reagan užsienio politikai aptarti. Joje dalyvavo Ronald Reagan fondo JAV pirmininkas J. Heubush, JAV Kongreso nariai D. Dreier, E. Whitfield, D. Payne, Europos Parlamento narys, Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, Latvijos Saeima Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Romualdas Ražukas, prezidentas Valdas Adamkus ir kiti.

R. Šepetys knyga – „New York Times“ žymių knygų vaikams sąrašė

Washington, DC – Lietuvių kilmės JAV pilietės Rūtos Šepetys grožinė knyga „Tarp pilkų debesų“ pateko į dienraščio „New York Times“ 2011 metų žymių knygų vaikams sąrašą. Dienraščio tinklalapyje rašoma, kad „šis išimantis romanas atskleidžia Stalin baisybes iš 15-metės lietuvaitės, išvežtos į stovyklą Sibire, perspektyvos“. Ši knyga tinklalapyje siūloma kaip viena iš tinkamų dovanų 2011 metų Kalėdoms.

Spalio pabaigoje Lietuvoje viešėjusi R. Šepetys pasakojo, kad jei ne kartą teko švelninti knygos turinį. „Į pirmą versiją sudėjau visas istorijas, kurias buvau girdėjusi susitikimuose su tremtiniais, ir kai mano agentas ją perskaitė, jis pasakė, kad mes jokiū būdu negalime siūsti tokios knygos leidėjams, nes joje yra per daug siaubingų dalykų. Aš sakiau, kad tie dalykai yra tikri. Tačiau jis vis dėlto privertė mane peržiūrėti knygą. Man teko aštuonis kartus perrašyti knygą, kol ją sutikta išsiųsti leidėjui“, – prisiminė autorė.

Knyga praėjusių pavasarį buvo išleista vienoje New York leidykla, JAV ji sulaukė puikių atsiliepimų ir spalio pabaigoje jau buvo išversta į 24 kalbas ir išleista 27-iose šalyse.

Lietuvoje atidaromas IT inovacijų centras

Vilnius (ELTA) – LR prezidentė Dalia Grybauskaitė bendradarbiavimo ir investicijų galimybes inovacijų srityje aptarė su informacinių technologijų milžinės – Kinijos bendrovės „Huawei“ viceprezidentais Qu Wench ir Lu Yong. Lietuvoje steigiamas bendra Vilniaus universiteto, telekomunikacijų bendrovės „Omni-tel“ ir „Huawei“ informacinių technologijų tyrimų laboratorija taps inovacijų centru Baltijos šalims ir visai Rytų Europai, kuriame bus vykdomos mokslinių tyrimų programos, rengiamos mokslininkų stažuotės, kuriamos modernios technologi-

jos. Prieš metus užsimezges sėkmingas bendradarbiavimas su „Huawei“ jau duoda abipusiai naudingų rezultatų.

Prieš metus Kinijoje Šanchajaus Pasaulinėje EXPO parodoje apsilankiusi prezidentė su „Huawei“ atstovais sutarė surengti mūsų šalies studentų stažuotę šioje bendrovėje ir Lietuvoje įsteigti informacinių technologijų tyrimų centrą. Liepos mėnesį 10 Kauno technologijos, Vilniaus Gedimino technikos ir Vytauto Didžiojo universitetų informatikos studentų jau stažavo Kinijos bendrovėje.

Paskelbti Nacionalinių kultūros ir meno premijų laureatai

Vilnius (ELTA) – Kultūros ministerijoje lapkričio 28 d. paskelbti 6 Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų laureatai, išrinkti iš 15 kandidatų. 2011 metų Nacionalines premijas pelnė kino režisierius Arūnas Žebriūnas – už viso gyvenimo nuopelnus, fotomenininkas Algimantas Aleksandravičius, muzikologas prof. Vytautas Landsbergis, grafikas Kęstutis Grigaliūnas, rašytojas Henrikas Algis Čigriejus, dainininkė Asta Krikščiūnaite.

Kasmet teikiama ne daugiau

kaip šešios Nacionalinės kultūros ir meno premijos, kiekvienos jų dydis – 104,000 litų. Viena premija teikiama už viso gyvenimo nuopelnus Lietuvos kultūrai ir menui. Nacionalinių premijų laureatai bus apdovanojami Prezidentūroje Vasario 16-osios proga.

Nuo 1989 metų Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos kasmet teikiamos už reikšmingiausius pastarųjų penkerių metų Lietuvos ir pasaulio lietuvių bendruomenės menininkų sukurtus kūrinius.

DRAUGAS 4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Pirmoji Advento savaitė Lietuvoje pasitinka su gražiu sumanymu – Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė kartu su Šiaulių krašto vaikais Prezidentūroje įžiebė Kalėdų eglutę ir paskelbė akcijos „Knygų Kalėdos“ pradžią. Akcija kviečia šalies žmones branginti knygą, skaityti ir dovanoti knygas vieni kitiems bei krašto bibliotekoms. Sumanymą įkvėpė Lietuvos vaikų laiškas, kuriame jie papasakojo, kad labai mėgsta skaityti, tačiau bibliotekose jie pasigenda naujų knygų. Prezidentė nusprendė išpildyti šių vaikų svajonę ir padovanoti jų krašto bibliotekai reikiamų knygų. Nuo lapkričio 25 iki gruodžio 23 d. kiekvienas gali prisidėti prie „Knygų Kalėdos“. Nupirktas knygas galima siųsti tiesiai į Lietuvos bibliotekas arba palikti knygynuose, iš kur jos kelias į visas šalies bibliotekas. Prie šio sumanymo galime prisidėti ir mes, Amerikos lietuviai.

Vyr. redaktorė **Dalia Cidzikaitė**

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

! Lietuvą reguliariu paštu

metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

! Lietuvą reguliariu paštu

metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė

dalia.cidzikaitė@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugoja.

Siunčiant prašome pasiūlyti kopiją.

El. paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

TEMA: EMIGRACIJA IR VAIKAI

Nemažėjant emigracijos mastams, vis daugiau vaikų Lietuvoje lieka be tėvų. Vienus jų prižiūri seneliai, kitus – giminaičiai, o treči apskritai palikti savo ir likimo valiai. Tuo tarpu beveik 44 proc. gyventojų ši reiškinį pateisina, teigdami, kad tėvai emigruoja ne iš gero gyvenimo, ir vos 24 proc. piliečių įsitikinę, kad tėvai neturi moralinės teisės taip elgtis.

Kaip parodė Lietuvos internetinio dienraščio Delfi.lt užsakymu visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės „Sprinter tyrimai“ atlikta apklausa, teiginiui, kad tėvai migruoja ne iš gero gyvenimo, dažniau pritaria vyrai ir 26–45 m. žmonės. Moterys, vyresnio amžiaus žmonės bei didmiesčių gyventojai dažniau linkę manyti, kad vaikus auginantys tėvai neturi moralinės teisės palikti vaikų Lietuvoje.

„Tai labai didelė šių dienų problema, apie kurią diskutuoja ir psichologai, ir sociologai, ir pedagogai. Iš tiesų mes dar nežinome šio reiškinio pasekmių, nors pasekmės gali būti didelės. Tėvų palikti vaikai, kiek pati esu susidūrusi praktikoje, jaučia labai didelę nuoskaudą, net jeigu jie paliekami pas labai mylinčius žmones. Jie vis tiek jaučiasi palikti ir patiria psichologinę traumą. Vaikai prisipažįsta, kad pinigai ir dovanos, kurias siunčia jiems tėvai, jų neguodžia“, – pasakojo Vilniaus psichoterapijos ir psichoanalizės centro psichologė Daiva Balčiūnienė, kuriai kartais tenka konsultuoti ir emigrantų šeimas.

„Jei tėvai Lietuvoje neturi darbo, neišgyvena, jaučiasi nelaimingi, kamuoja depresijos, vargu, ar vaikams gerai. Tačiau vien materialinės pusės pagerėjimo neužtenka. Vis dėlto šeima turi būti kartu, todėl išvykti be vaikų tėvai galėtų nebent trumpam – kol įsitvirtins, ras tinkamą būstą. Mat tėvų išvykimą vaikai supranta kaip netektį. Ir kuo mažesnis vaikas paliekamas, tuo skaudžiau jis tai išgyvena, net jei paliekamas labai artimam žmogui – močiutei, seneliui. Jam gali aiškinti, kiek tik nori, jis vis tiek jausis paliktas. Aišku, dabar kažkiek padeda bendrauti naujausios technologijos, bet jos tik sušvelnina problemą. Paaugliai jau sugeba suprasti, kad verta pakentėti. Kita vertus, paauglystėje prasideda įvairios su brendimu susijusios problemos ir krizės, todėl šiuo atveju reikia, kad kažkas jiems nustatytų ribas“, – svarstė Balčiūnienė.

Kuris iš žemiau pateiktų teiginių geriausiai atspindi Jūsų nuomonę? (proc.)

Tėvai emigruoja ne iš gero gyvenimo – 43,8

Tėvai gali emigruoti tik tuomet, kai yra artimieji, galintys kokybiškai prižiūrėti vaikus – 28,5

Vaikus auginantys tėvai neturi moralinės teisės emigruoti, palikdami vaikus Lietuvoje – 23,6

Nežino/neatsakė – 4,1

Iš viso – 100

Prieš keletą metų atliktas sociologinis tyrimas parodė, kad tėvų emigraciją patyrę vaikai dažniau išgyvena neigiamas emocijas (liūdesį ir pyktį), rečiau – teigiamas (džiaugsmą ir pasitikėjimą savimi). Tėvų išvykimas pagal poveikį prily-

Kokią visuomenę kurs emigrantų palikti vaikai?

INGA SAUKIENĖ

ginamas skryboms. Tokie vaikai tampa uždaresni, turi mažiau draugų, jie mažiau patenkinti ir savo išvaizda.

Pasitaiko atvejų, kai tokie vaikai tampa agresyvūs mokykloje, pradžiai elgiasi tiek su mokytojais, tiek su bendraamžiais. Specialistai tai sieja su faktu, kad emigraciją patyrusių vaikų priežiūra namuose įgauna kiek liberaliai anarchistinį braižą, t. y. vyrauja labai nedidelis jų auklėjimas emocijine, pažintine, dvasine ar vertybine prasmėmis, o labiau rūpinamasi šių vaikų materialine ir fizine gerove. Tokiu būdu šie vaikai patiria didesnę laisvę, mažesni namiškių domėjimaisi jų mokslumu ir pan. Vadinas, jie ir elgtis su bendraamžiais gali kaip tinkami.

Sociologai nerimauja, kad išaugs nauja karta su jai būdingais skiriamaisiais požymiais – polinkiu į smurtą, kitokiu požiūriu į tarpasmeninius santykius bei specifiniu savęs vertinimu. Anot specialistų, šie vaikai turėtų būti išskiriami kaip atskiros socialinės grupės, kurioms reikalingas ne mažesnis valstybės ir visuomenės dėmesys nei našlaičiams ar probleminėms šeimoms.

Sociologai nerimauja, kad išaugs nauja karta su jai būdingais skiriamaisiais požymiais – polinkiu į smurtą, kitokiu požiūriu į tarpasmeninius santykius bei specifiniu savęs vertinimu. Anot specialistų, šie vaikai turėtų būti išskiriami kaip atskiros socialinės grupės, kurioms reikalingas ne mažesnis valstybės ir visuomenės dėmesys nei našlaičiams ar probleminėms šeimoms. Mat emigrantų vaikai ne tik dažnai jaučiasi vieniši ir ima elgtis jautriai arba agresyviai, ypač reaguodami į bendraamžių pastabas apie tėvus, bet ir ap linkiniai juos laiko nemylimais, paliktai, nepuoselėjančiais įprastų tėvų ir vaikų santykių.

Alytaus Šaltinių pagrindinės mokyklos socialinės pedagogės Astos Kumiščienės teigimu, paliekami įvairaus amžiaus vaikai – tiek pradinukai, tiek vyresni. „Šiuo metu turime 63 tokius vaikus iš maždaug 830, tačiau kad būtų išvykę abu tėvai, tokių yra tik du. Dažniausiai vaikas lieka su vienu iš tėvų. Daugiau išvažiuoja tėtis nei mama, nors turime atvejų, ypač tarp pradinukų, kai išvyksta būtent mamos. Beje, pastebime, vaikas sunkiau išgyvena mamos nei tėčio išvykimą. Dalis tėvų išvyksta ilgesniam laikui, dalis išvyksta dviem ar trimis mėnesiams, grįžta ir vėl važiuoja“, – pasakojo pašnekovė.

Mokyklos pedagogai prašo tėvų, kad šie praneštų apie savo ketinimus emigruoti iš anksto, tad ieškoti, su kuo susisiekti dėl vaikai kylančių problemų, anot socialinės pedagogės, tenka retai.

„Šiais mokslo metais turėjome

tik vieną atvejų, kai teko patiem išsiaiškinti, kad vaiko mama išvykusi. Mes prašome, kad tėvai susitvarkytų dokumentus Vaiko teisių apsaugos tarnyboje – kam palieka vaiką. Jei išvyksta abu tėvai ar išvykstanti moteris viena augina vaiką, vaikas dažniausiai paliekamas seneliams. Turėjome tik vieną atvejų, kai buvo samdoma globėja, kuriai vaiko mama mokėjo atlyginimą. Beje, globėja visai puikiai susitvarkė su pareigomis, skambindavo į mokyklą ir atstovavo mamai. Tėvams mes patariame, kad jie prieš išvažiuodami labai konkrečiai dėl visko susitartų – kuriomis dienomis ir kokių laiku bendraus, kad vaikai nebūtų palikti nežinioje, žinotų, kad bendravimas su tėvais nenutrūks. Taip pat svarbu, kad tėvai nemelutų, kada sugrįš. Turėjome vieną atvejų, kai vaikas tėvų laukdavo kiekvieną pirmą mėnesio dieną“, – pasakojo Kumiščienė.

Pašnekovei tenka stebėti, kad po tėvų išvykimo, ypač pirmomis savaitėmis, vaikai tampa dirglesni, kol prisitaiko prie pasikeitusių gyvenimo sąlygų. Mažesniems vaikams pa-

sijaučia tvarkos stoka, o vyresni savo stresą išreiškia agresyvumu. Tiesa, atveju, Kumiščienės teigimu, yra vis vienas kitas. Dauguma vaikų neturi nei mokymosi, nei lankomumo problemų. Tik jie yra jautresni ir uždaresni.

„Spręsti, gerai tai ar blogai, nesiimčiau. Nedarbo problema yra labai didelė – tėvai iš tiesų ne iš gero gyvenimo tokius sprendimus priima. Kita vertus, didesnė dauguma vaikų – 80 proc. – svajoja ateityje išvykti pas tėvus. Jei vaikas mokosi pradinėse klasėse, yra tikimybė, kad jį tėvai greitai pasiims. Jei jis jau šeštoje ar septintoje klasėje, tėvai nesiryžta to daryti, tačiau laukia nesulaukia, kada jis baigs mokyklą ar bent 10 klasių, kad visi galėtų išvykti. Neretai vienas iš tėvų ir pasilieka tik iki vaiko mokyklos baigimo“, – pasakojo socialinė pedagogė.

Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė „Sprinter tyrimai“ šių metų rugsėjo 12–19 dienomis naujienų portalo Delfi.lt užsakymu atliko viešosios nuomonės apklausą. Tyrimo dalyvavo gyventojai nuo 18 iki 75 metų. Apklausa buvo atliekama standartizuoto interviu metodu. Tyrimas vyko visoje Lietuvos teritorijoje, iš viso 75 atrankiniuose taškuose, išdėstytuose taip, kad atstovautų visai šalies teritorijai. Tyrimo metu buvo apklausti 1,007 žmonės. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas proporcingas gyventojų skaičiui šalies regionuose. Tyrimo rezultatų paklaida 3,1 proc.

Delfi.lt

Inga Saukienė – Lietuvos internetinio dienraščio Delfi.lt socialinės politikos, sveikatos aktualijų žurnalistė.

Neseniai lankydamasis Čikagos apylinkėse gavau keletą laikraščio „XXI amžius“, leidžiamo nuo 1990 m. rugsėjo 6 d., numerių. Įdomu, kad pats laikraštis, redaguojamas Kaune (redaktorius Edvardas Šiugžda), yra spausdinamas Lenkijoje. Laikraščio metrikeje pažymėta, kad 2011 m. rugsėjo 7 d. tiražas buvo 1,700 egz. Stebina, kad katalikų laikraštis krašte, kur dauguma gyventojų save laiko katalikais, taip negausiai prenumeruojamas ar perkamas. Dar įdomiau, kad tų pačių metų rugsėjo 23 ir 30 d. laikraščio laidose jau rašoma, kad jo tiražas yra 4,350 egz. Tai – išties nuostabus padidėjimas!

Pavarčius tris gautus numerius pirmasis išpūdis buvo gana neigiamas. Nieko įdomaus, nieko užgriebiančio nepastebėjau. Po poros dienų vėl peržiūrėjau, tik jau daug atidžiau. Pastebėjau, kad daug rašinių šiems laikams yra per ilgi, dauguma jų labiau tiktų XX amžiaus viduriui. Visuose trijuose numeriuose radau laikraščio priedų: „Horizontai“ rašo apie Lietuvą ir pasaulį, „Žvilgsniai“ – mėnesinis priedas jaunimui, o „Kristus ir pasaulis“ skirtas pasaulio krikščionims. Radau straipsnį apie mairo-

Du laikraščiai ir vienas sukaktuvininkas

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

niečius, švenčiančius Baltų vienybės dieną Raseiniuose. Skaičiau apie Vaižganto „deimančiukus“.

Perskaičiau rašinius apie tikėjimą, tautinę tapatybę, pavojus Lietuvai, kylančius iš etninių grupių, Šilainių atlaidus. Numeriuose daug istorinės medžiagos, tinkančios žurnalams. Paminėta Kudirkos Naumiesčio (anksčiau Vladislavo) gimnazijos 230 metų sukaktis, Utenos miesto 750 metų jubiliejus. Pateikiamos naujienos iš Lietuvos vyskupijų. Ten radau naujosios Pakalnių bažnyčios 10 metų sukakties paminėjimą. Pirmą kartą bažnyčia ten buvo pastatyta 1762 metais. Mano susidomėjimas šia vieta ypatingas – Pakalniuose gimė ir augo mano tėvas.

Radau filmo apie partizanų „Nematomas frontas“ pristatymą. Daug naujų faktų sužinojau skaitydamas straipsnį „Bebaimis partizanų vadas mirtį pasirinko tėvynėje“, parašytą minint Juozo Lukšos žūties šešiasdešimtmetį. Sužinojau ir daugiau faktų ir aplinkybių apie jo begėdišką išdavimą. Šįmet jam būtų sukakę 90 metų. Antisovietiniame pogrindyje jis yra veikęs įvairiais slapyvardžiais – kaip Vytis, Skirmantas, Kazimieras, Arminas, Kęstutis, Skrajūnas ir Daumantas, pastaruoju pasirašė Vakaruose parašytą knygą „Partizanai“.

Pirminę savo nuomonę apie „XXI amžių“ jau išsakiau – ilgi straipsniai, nepagriebiantis, neįdomus, ne šiam amžiui ir tikrai ne jaunai kartai skirtas leidinys. Gaila. Tačiau prisivertęs geriau po jį pasidairyti, radau mano kartos bendraamžiams tikrai įdomių rašinių, faktų, išsakytų nuomonių.

Taip pat į akį krito tai, kad visuose trijuose numeriuose nebuvo nė vienos reklamos. Šių dienų spausdintam laikraščiui tai peilis po kaklu ar kilpa ant kaklo!

Noriu paminėti dar vieną laikraštį, taip pat gautą man lankantis Čikagos apylinkėse. Tai – „Čikagos aidas“. Kai kurie mano pažįstami jo nelaiko lietuvišku laikraščiu, mat nėra aišku, kas jį leidžia, be to, jis dalijamas nemokamai. Nenoriu veltis į diskusijas dėl šio laikraščio padėties ar kilmės, tačiau negalima elgtis taip, lyg jo visai nebūtų. Mano turimame numeryje prie pavadinimo „Čikagos aidas“ matyti Lietuvos žemėlapis, pasipuošęs geltona-žalia-raudona spalvomis. Pirmame puslapyje rašoma, kad kasmetiniu Čikagos maratone džiaugėsi ir lietuviai. Laikraštyje yra advokato patarimai, žinutės iš Amerikos ir pasaulio. Vietos rado ir Lietuvos Respublikos ambasadoriaus JAV apsilankymas JAV LB XIX Tarybos 3 sesijoje, vykusioje Elizabeth, NJ. Trumpai rašoma apie sveikatos reikalus. Paminėta JAV Kongrese pristatyta paroda apie pirmuosius lietuvius Texas valstijoje. Duodama įdomių faktų apie „Apple“ bendrovės įkūrėją, minimas Lietuvoje siūlomas vienos lyties asmenų sąjungos įstatymo projektas. Yra ir grožio skyrelis, pora rašinių apie automobilius bei sportą. Esu girdėjęs, kad panašius leidinius neva finansuoja Maskva. Tame pačiame numeryje paskaitęs straipsnį „Ką slepia V. Putinas?“ supratau, jog tuo sunkiau patikėti, nes straipsnyje rašoma apie prieš penkerius metus nužudytą žurnalistę Anna Politkovskaja.

Skyrelyje „Kas, kur? kada?“ gausu pranešimų apie įvairius kultūrinius renginius, daugiausia – Čikagos

apylinkėse. Rašoma apie paruošimą sakramentams, filmų popietę, koncertus, ciklą apie pal. Jurgį Matulaitį, architektūrinę ekskursiją pėsčiomis, „Giedros“ korporacijos premiją ses. Ignei, M. K. Čiurlionio minėjimą, įvairias parodas, Šalių sąjungos ruošiamą Kariuomenės šventės minėjimą ir t. t. Pabaigai palikau faktą, kad „Čikagos aide“ yra gausu įvairių skelbimų, dauguma jų – spalvotų ir gana patraukliai paruoštų. Nėra klausimo, kad tie skelbimai padengia leidimo išlaidas ir įgalina šį laikraštį paskleisti nemokamai.

Spauda nėra vien tik popieriaus lapai. Jūs redaguojate redaktoriai, puslapius užpildo bendradarbiai, žurnalistai, publicistai bei korespondentai. Vieną iš jų noriu išskirti šios savo skilties pabaigoje. Tai Juozo Lukšos bendrametis Antanas Paužuolis, žinomas elektrotechnikos inžinierius bei visuomenininkas, š. m. lapkričio 30 dieną švenčiantis savo garbingą 90 metų amžiaus sukaktį. Paužuolis gimė Žveriuose, Kupiškio vls., Panevėžio aps. „JAV lietuviai“ biografijų žinyne rašoma, kad jis mokėsi Mažeikių gimnazijoje, 1943 m. baigė Kauno aukštesniosios technikos mokyklos geležinkelių eksploatacijos skyrių. 1944 m. pasitraukė į Vakarų. Po karo UNRRA universitete Munchen, Vokietijoje, studijavo verslo vadybą ir lankė elektros įrengimų kursus. Nuo 1949 m. apsigyveno Čikagoje. Čia baigė elektros aptarnavimo institutą. Kaip diplomuotas inžinierius dirbo įmonėse, vadovavo elektros įrengimų priežiūrai.

Skautu tapo dar mokydamasis gimnazijoje. Skautavimą tęsė ir Čikagoje, eidamas įvairias pareigas vadovybėje. Buvo „Skautų aidas“ ir „Mūsų vytis“ administratorius. Aktyvus JAV LB veikloje. Bendradarbiauja „Drauge“ ir kitoje išeivijos spaudoje. Apdovanotas Lietuvių skautų sąjungos ordinais: „Už nuopelnus“ (1975), „Lelijos“ (1980), „Padėkos“ (1990) ir „Geležinio vilko“ (1995). Ilgiausių metų gerbiamam ir mielam kolegai!

NUOMONĖS, KOMENTARAI

Nustebau perskaitęs „Drauge“ Mykolo Drungos straipsnį apie JAV prezidento rinkimus (2011 m. lapkričio 8 d.). Ypač nupurtė straipsnio pavadinimas: „Ar kitas JAV prezidentas vėl bus juodaodis?“ Nejaugi galima tvirtinti, kad dabartinis JAV prezidentas Barack Obama buvo išrinktas dėl to, kad jis – „juodaodis“? Tai didžiulė nesąmonė, rodanti, kad kolega Drunga nesupranta dabartinės Amerikos žmonių galvosenos, kuri nepritaria rasizmui.

Jau kuris laikas Amerikoje juodosios rasės piliečiai nėra vadinami juodaisiais, bet afroamerikiečiais. Dauguma Amerikos gyventojų yra kilę iš imigrantų protėvių arba tėvų, arba patys yra atvykę į šalį kaip imigrantai. Amerika nesiremia kokia nors viena tauta, nes jos gyventojai yra daugelio tautų mišinys. Turime nepamiršti, kad čia pirmiausia kalbama apie pilietybę, kuri Amerikoje reiškia ir tautybę. Amerikos tautiečiai yra visi šio krašto piliečiai, nepaisant jų rasinės ar tautinės kilmės.

JAV prezidento odos spalva

VYTAUTAS BIELIAUSKAS

Gal prieš kokius 50 metų, į Ameriką atvykę imigrantai buvo diskriminuojami, kai kurie juos vadindavo „gri-noriais“ (sulietuvinta iš „green horn“). Tuo laiku buvo labai ryški rasinė diskriminacija, pvz., autobusuose atskiros sėdynės buvo skirtas baltiesiems ir juodiesiems, viešieji tualetai taip pat būdavo paženklinėti „juodiesiems“ ir „baltiesiems“.

Bet, laikui bėgant, viskas keitėsi. Ilgainiui visi Amerikos piliečiai tapo lygūs, net ir tie, kurie kitokią odos spalvą turėjo ar net su akcentu kalbėjo. Naujai atvykę imigrantai neturėjo daug sunkumų kurti savo komercines bendroves, dalyvauti krašto politikoje. Dabar JAV Kongrese yra žmonių su įvairiomis pavardėmis, įvairios, gana maišytos išvaizdos.

Po Antrojo pasaulinio karo Amerikoje vyko labai teigiami socialiniai ir visuomeniniai pasikeitimai. Todėl, kai dabartinis prezidentas Barack Obama paskelbė savo norą tapti krašto vadovu, jam jau nereikėjo atsiprašinėti dėl savo rasės: tas klausimas daugumai nebuvo aktualus. Jis buvo afroamerikietis, ir žmonės buvo labai sužavėti jo siūlomų idėjų, kurios buvo naujos, įdomios, keliančios entuziazmą. Kai mes, amerikiečiai, jį rinkome, balsavome už jį kaip daug žadantį kandidatą, o ne kaip už „juodąjį“. Jis buvo išrinktas prezidentu didele balsavusiųjų dauguma.

Ir štai dabar, kai vėl ruošiamasi naujiems rinkimams, kurie įvyks kitais metais, ne tik dabartinis prezidentas Obama, bet ir daug respubli-

konų bando gauti nominaciją kandidatuoti rinkimuose. Tiesa, tarp respublikonų kandidatų yra vienas afroamerikietis Herman Cain, bet jis ne-kandidatuoja remdamasis savo odos spalva, bet tai daro savo pasiūlymais ir savo idėjomis. Ar jis bus nominuotas respublikonų kandidatų prezidentus, parodys ateitis, ir jei jis varžysis su Obama, tai nebus rasistinis konfliktas, bet dviejų skirtingų amerikiečių kandidatų kompetencijos reikalas.

Kitais metais, kai vyks balsavimas, galimas dalykas, kad kai kurie, anksčiau balsavę už dabartinį prezidentą, už jį nebalsuos, nes gal jie yra nepatenkinti jo darbu. Jei kiti balsuos už kitą kandidatą, tai bus jų demokratiška teisė išreikšti savo nuomonę. Bet, dėl Dievo meilės, balsuosime už geriausią kandidatą, o ne už jo odos spalvą. Amerikoje įsigali tautinė ir rasinė lygybė ir, manau, reikėtų ir mums, JAV lietuviams, ją priimti ir su ja gyventi.

Sovietų okupacija: griauianti ir blaškanti pradžia, dramatiškas tęsinys

JERONIMAS TAMKUTONIS

Besiklausant jaunų akademikų paskaitų apie sovietų okupaciją Santaros-Šviesos suvažiavime pasidarė aišku, kad kiekviena karta turi ne tik savą istoriją, bet ir savotišką supratimą ir į sovietmetį žvelgia pro savo akinius, kurie kai kuriems buvo nuspalvinti sovietinio auklėjimo.

Mums, senosios kartos atstovams, patyrusiems pirmąją sovietų okupaciją, mačiusiems „socializmo nešėjų“ elgesį ir veiklą, tas laikotarpis neišdildomai įsirėžė į atmintį. Pirmoji sovietų okupacija buvo žmonių nuostabos, pasimetimo, susiskaldymo, abejonių ir liūdesio laikas.

Dabar, sulaukus daugiau kaip 80 metų ir praleidus laiko įvairiose šalyse, patyrus džiaugsmo ir nusiminimo, pamačius šilto ir šalto, atrodo, kad joks kitas gyvenimo laikotarpis nebuvo toks dramatiškas, svaiginantis ir kvailinantis. To meto veikėjų elgesys ir retorika žeidė žmonių orumą, jausmus, protą ir dorą. Daugiau niekuomet neteko patirti tokios prarajos tarp žodžių ir veiksmų, pažadų ir jų vykdymo, o tiesos ir melo riba nebuvo tokia ryški. Žmogaus jausmai ir pojūčiai itin prieštaravo vieni kitiems, o akys nematė to, ką girdėjo ausys. Dalis žmonių apstulbę blaškėsi tarp priešingų polių, nežinodami, kuo tikėti ir ką pasirinkti.

Lavina negirdėtų žodžių, naujų sąvokų, idėjų

Vieškeliais pravažiavus didžiulėms sovietų tankų kolonomis ir pražygiavus kareiviams į Vakarų, Vokietijos sienos link, po kelių dienų pasirodė „Ūkininko patarėjas“. Pirmasis puslapis didžiulėmis raidėmis pranešė, kad yra pakeistas tik Ministrų kabinetas, o visa kita lieka kaip iki šiol. Visų gerbiamas prof. Vincas Krėvė-Mickevičius, „Dainavos šalies senų žmonių padavimų“ autorius, yra paskiriamas užsienio reikalų ministru. Jis pažįsta Rusiją ir jos žmones geriau negu kas kitas ir, jei jis įeina į Vyriausybę, tai viskas turėtų būti gerai. Bent taip ramindamiesi manė daugelis žmonių. Tačiau įvykiai klostėsi kitaip. Tie,

kuriems atrodo, kad žlugus Sovietų Sąjungai ir atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ištiko patys didžiausi istorijos pokyčiai, nėra išgyvenę sovietų „išlaisvinimo“.

Tai buvo svaiginantys metai. Atrodė, kad ne keletas, bet keliolika metų ar net ištisos epochos buvo sugrūstos į tuos pirmosios sovietų okupacijos metus. Naujų, negirdėtų žodžių ir idėjų skleidimas tolino ir skaldė, skyrė ne tik draugą nuo draugo ar giminaičio, bet ir nustatinėjo brolių prieš brolių, sūnus prieš tėvus. Tai buvo dviejų skirtingų pasaulėžiūrų, pasaulių ir jų santvarkų susidūrimas. Komunistų sistema buvo pasiryžusi pakeisti visuomenės santvarką, įskaitant papročius, galvoseną ir tikėjimą. Ši skirtingų santvarkų kova pasireiškėdavo įvykiais, kurie savotiškai lietė, kankino ar džiugino kiekvieno žmogaus protą ir jausmus.

Trečioji sovietų okupacija, 1939 m. rugsėjis.

www.miestai.net

Atsirado žmonių, norinčių dalytis kitų turta

Visos ligi tol veikusios organizacijos buvo panaikintos. Laikraščiai, žurnalai ir radijas pateko į „išlaisvintojų“ rankas. Miesteliuose turgų ir švenčių dienomis buvo organizuojami mitingai, kurių anksčiau niekuomet nebuvo. Vietiniai ir atvykėliai garsiai aiškino klausytojams mažai girdėtus dalykus, tokius kaip klasių kova, kapitalistų išnaudojimas, darbininkų valdžia Rusijoje. Jie kal-

bėjo apie gražią ateitį be išnaudotojų, kurie parazituoja nieko nedirbdami, ir apie tai, kaip blogai buvo gyventi prie neteisingos išnaudotojų valdžios! Pasak kalbėtojų, beturčių ir mažažemių šeimos gyveno kaip paukščiai lizduose. Nuolat kartota, kad ligi šiol viskas krašte daryta atvirksčiai, priešingai negu turėjo būti.

Garsūs ir viliojantys pažadai apie naują visuomenės tvarką išjudino ir sujaudino visuomenę. Kalbos apie tą rojų žemėje pagal Rusijos tvarką, kur buvo įvykusi revoliucija, sklido visame krašte. Mitinguose ir spaudoje be paliovos kalbėta apie kapitalistinį išnaudojimą, darbo klasių žmonių pavergimą ir darbininkų pergalę prieš pavergėjus Rusijoje. Tiems darbininkų priešams – liaudies išnaudotojams – jokia bausmė nesanti per didelė. Mažažemiams ir bežemiams buvo žadama žemės. Kai

akyse siuntę padėkos laiškus už išlaisvinimą iš kapitalistų jungo „draugai Stalinui“ ir Raudonajai armijai.

Žmonės, visą gyvenimą dirbę ir taupę, naujoje santvarkoje tapo savotiškai kalti dėl to, kad yra pasiturintys. O tie, kurie mažiau dirbdavo ar išlaidaudavo, kartais net darydavo kriminalinius nusikaltimus, dabar buvo išaukštinti kaip visuomenės nuskriaustieji ir „tikrieji liaudies sūnūs ir dukros“. „Kas nedirba, tegu nevalgo“, po laikraščius pasklido vieno žymaus komunisto pasakytą žodžiai.

Naujos rusiškos dainos ir išplėtyti lietuviški vadovėliai

Per radiją, laikraščius ir tarp jaunų žmonių ėmė plisti melodingos rusiškos dainos. Pirmiausia – „Mergaitė“ („Katiušė“), vėliau pasigirdo ir kitų, įskaitant gražią gruzinų tautinę „Suliko“. Tautos himną pakeitė „Internacionalas“, kuris, šaukdamas į kovą išalkusiųosius ir nužemintuosius, tvirtino: „pasaulį seną išardysim iš pačių pamatų.“

Rudenį mokiniams, susirinkusiems į klases, iš vadovėlių reikėjo plėsti ne tik paskirus lapus, bet ir visus skyrius, kurie neatitiko dabartinės „darbininkų santvarkos“ idėjų. Atsirado rusų kalbos pamokos. Vietoj buvusių tikybės pamokų keturis kartus per savaitę turėjome daryti užrašus iš mokytojo skaitomo „Trumpos komunistų-bolševikų istorijos“ vadovo, nes tokio vadovėlio dar nebuvo.

Beraščiai paskirti fabriku ir įstaigų vadovais

Klasėje smarkesnis žydas Baueiris su pasididžiavimu pasakė, kad dabar Lietuvoje jų, t. y. žydų, valdžia. Mes jį išvadino kvailėliu ir atkirtome, kad kiekvienas gali matyti, jog užėjusi ne žydu, bet rusų kariuomenė. Aukštesnėje klasėje padykėlis Tadas per pertrauką lašiniaus ištepė kelių gražesnių žydaičių lūpas, nes, pasak kai kurių mokytojų, atėjęs laikas mesti senus religinius prietarus. Kilus skandalui, Tadas nebuvo nubautas, tik griežtai išpėtas daugiau to nedaryti.

Gretimame miestelyje, kur gyveno nemažai žydų, paaugliai lietuviškai dažnai apsimušdavo su sulenkėjusiais miesčioniukais. Dabar jų santykiai pasikeitė – žydai tapo bendru priešu. Žiemą užšalus upei ir čiuožykloje nuvalius sniegą, miesčioniukai neišleisdavo arba apstumdydavo čiuožinėjančius žydus.

Po „išlaisvinimo“ staigiai užėjęs svaigulys pradėjo pamažu slūgti, bet visuomenė jau buvo supriešinta. Buvo sudaryta nauja valdininkų grandinė. Įstaigų ir fabriku viršininkais kai kur tapo paprastai darbininkai, kartais vos gebantys pasirašyti, o apie administravimą visai nenusimanantys. Milicija buvo aprenpta gražia melsvos spalvos uniforma. Gatvėse žmonės bijojo viešai kalbėti, pasakotis apie užklupusius vargus ar dingusius asmenis, nes atsirado tokių, kurie apie tokius pokalbius pranešdavo milicijai ar partijai. Vadina mieji kontrrevoliucionieriai, atseit liaudies priešai, dažnai dingdavo po nakties... **Nukelta į 11 psl.**

Vilniaus atgavimas.

M. Truso/Lietuvos centrinio valstybės archyvo nuotr. www.15min.lt

TELKINIAI

Lemont, IL

Spinduliečiai: sėdi iš (iš k. į d.) Vitas Jokubauskas, Krista Martinkaitė, Rima Lintakaitė, Tomas Čyvas, Viktoras Rušėnas, Regina Ramanauskaitė ir Petras Rušėnas; stovi Erika Weir, Diana Ramanauskaitė, Erikas Berner, Terencijus Petry, Marius Poskočimas ir Gabrielė Razmaitė.

Lietuvių namelyje budi Gabrielė Razmaitė ir Diana Ramanauskaitė.

Audros Lintakienės nuotr.

Ką nuveikė Lemont „Spindulys“?

AUDRA LINTAKIENĖ

Lapkričio 18–20 dienomis Lemont „Spindulys“ jau trisdešimt kelintą kartą dalyvavo „Holiday Folk Fair“ (HFF), Milwaukee, WI. HFF yra didžiausias tarptautinis festivalis Amerikoje, kadaise vykęs „Mecca Center“ Milwaukee miesto centre, o dabar rengiamas Wisconsin State Fair Grounds. Lietuviai jau daug metų dalyvauja šiame festivalyje. Kasmet jame pasirodavo lietuvių šokių grupės „Klumpė“ ir „Spindulys“.

1987 m. lietuviai buvo pagerbti ir pakviesti pasirodyti kartu su kasme-

tinėmis grupėmis Toronto „Gintaras“. Paskutinius dvejus metus festivalyje dalyvauja tik Lemont „Spindulys“.

Festivalis vyksta keturiose vietose, susideda iš kelių dalių – kultūrinių rodinių, maisto ir dviejų pasirodymo scenų. „Spindulys“, prisiekęs atsakomybę atstovauti lietuviams, kasmet festivalyje pastato ir budi prie kultūrinio eksponato, šoka abejose scenose. Nuostabų rodinių namuką pastatė „Klumpės“ šokėjai, o dabar jį antrus metus statome ir puošiame mes, spinduliečiai.

Ketvirtadienio vakare nudūmėme į Milwaukee pastatyti namuką ir pasiruošti būsimai šventei. Šių metų

tema – „Cultures Without Borders“ („Kultūros be ribų“). Pasirinkome parodyti mūsų tėvėlių ir senelių bėgimą iš Lietuvos per Antrąjį pasaulinį karą. Nusprendėme parodyti daiktus, kurie buvo sugriebti jiems bėgant nuo karo: linus, nuotraukas, juostas, knygas, indus ir pan.

Budėti ir aiškinti apie savo pasirinktą temą reikėjo penktadienį nuo 9 val. r. iki 10 val. v., šeštadienį nuo 10 val. r. iki 10 val. v. ir sekmadienį 10 val. r. iki 7 val. v. Visa tai darė 14 „Spindulio“ šokėjų ir 2 mokytojai. Per pertraukas šokėjai nulėkdavo į sceną pašokti.

Didžiojoje scenoje, kurioje duo-

dama pasirodyti tris minutes, studentai šoko „Šapnagių polką“, o mažojoje scenoje, kurioje duotos 5 minutės pasirodyti, – „Jonpolkį“.

Galime pasigirti, kad dvejus metus dalyvaujame kultūrinėje dalyje ir dvejus metus laimime ten premijas: 2010 m. už geriausią kultūros pristatymą, o šiais metais – už geriausią metinės temos pristatymą.

Tokie išvažiavimai yra labai naudingi šokių grupėms – jos vienija ir brandina ne tik pačius šokėjus, bet ir pačią grupę. Džiaugiamės gavę progą dalyvauti šiame nuostabiame festivalyje, laukiame ir kitais metais į jį sugrįžti!

Jackson, New Jersey

AUKSĖ MOTTO

*vis ta pati ir vis kitokia.
...Kasdienės duonelės duoki
mums šiandien
tam, kad sustotume ir kasdien
užuostume jos kvapą.*

New Jersey lituanistinė mokykla „Lietuvėlė“ pasipuošė antrai kasmetinei rudeninio šventei. Šiais metais rudeninio derliaus „nugalėtoja“ buvo ne kas kita, o ta pati mūsų mėgstamiausia ir skaniausia Duonutė-Pyragų močiutė.

Mūsų nuostabią šventę pradėjo lituanistinės mokyklos vadėja Aukšė Motto, pasitikusi visus su juoda duonele ir skambiomis eilėmis, lietuviškomis knygelėmis ir receptais, kaip iškepti duoną.

Šventę prasidėjo močiutės (Livita Skučaitė), senelio (Giedrius Makselis) ir valstiečio (Rimanto Jonausko) pasirodymu. Suvažiavo vaikučių būrys pasivašinti duona. O čia vilkas (Jokūbas) atslūkino ir duonos paprašė. Buvo papasakota istorija nuo grūdelio iki stalelio. Mokiniai: Kristina, Gabrielė, Lukas, Gabrielius, Simon, Rokas, Gabrielė B. Karolina, Leana, Kornelijus, Kevin K. Kevinas, B. Rapolas, Dita, Lucas R. Rokas, Emilija, Domantas, Laura, Roberta, Gabriela, Benas, Kamilė, sakė eilėraščius, skambėjo dainelės. Kai Kamilė užtraukė daineles „Naujienos“, „Kaip duonelė atsiranda“, visi

smagiai pritarė, neatsiliko net tėveliai ir svečiai. Linksmi dainelė „Du gaideliai“ dainavo neseniai mokyklą pradėjusi lankyti Dita. Vaikučių pasirodymas pasibaigė dainele „Kiškio pyragas“. O dainuoti jas mokino ir grojo Kęstutis Baltromonaitis. Visi vaikai liko apdovanoti grūdų maišeliais, kuriuos parūpino Latvių šeima.

Livita papuošė stalus gražiomis rudeninėmis puokštėmis. Svečiai vaišinosi namine duona, kurią iškepė Virginija Latvienė. Visi gardžiavosi tėvėlių pagamintais ir suneštais patiekalais: duona su medumi, gardžia gira, sumuštiniais, balta, raudona ir su porais pagamintomis mišrainėmis, kepta vištiena, varškės sūriu su kmynais bei kitais gardėsiais. Susirinkusieji, tiek maži, tiek dideli, ragavo saldžiuosius sausainius, pyragėlius, „skruzdėlyną“ bei tortą „Lietuva“. Stalas buvo gausus patiekalų, svečiai liko sotūs.

Kęstučiui pradėjus groti ir dainuoti „Šiaudų batai“, „Šiaudų kūlis“ ir „Mano maišas pakulinis“, sukosi vaikų bei jų tėvėlių ratelis, vedamas „Lietuvėlės“ mokytojų.

Kai po visų darbų mūsų žemėlė sugula į lygius arimus, kai aruodai alsuoja skalsa ir sotumu, kai seklyčioje pilna duonos ir motinos rankų šilumos, su palengvėjimu atsikvepiame...

Aukšė Motto – New Jersey lituanistinės mokyklos „Lietuvėlė“ vedėja.

Duonelė, duonytė

Šarūno Stančiausko nuotr.

Įsibėgėja Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms skirti renginiai

LR Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad 2014 metais sukanka 300 metų, kai gimė žymiausias lietuvių literatūros kūrėjas Kristijonas Donelaitis, ir kad šios iškilios datos minėjimas sudaro sąlygas aktyvesniam kultūriniam šio Europos regiono bendradarbiavimui, lituanistiniam paveldui atnaujinti ir puoselėti, K. Donelaičio kūrybai pasaulyje skleisti, kultūrinei bendruomenei Lietuvoje ir užsienyje telkti, donelaitikai įprasminėti, nutarė 2014 metus paskelbti Kristijono Donelaičio metais. Renginiai, skirti atmintinai datai, prasideda jau dabar.

Lapkričio 7 d. Seimo III rūmų parodų galerijoje buvo pristatyta tarptautinio projekto „Kristijonas Donelaitis. 300 metų jubiliejų pasitinkant“ tapybos plenero darbų paroda. Parodą pristatė Seimo pirmininko pavaduotojas Algis Čaplikas. Renginyje dalyvavo Lietuvos kultūros atašė Kaliningrade Romanas Senapėdis, plenero dalyvavę Lietuvos ir Rusijos menininkai.

Per visą Lietuvą driekiasi dar š. m. sausio mėnesį Klaipėdoje prasidėję „Donelaičio skaitymai“, skirti šiai datai paminėti. Lapkričio mėnesį jie atkeliavo ir į Vilnių. Vilniaus Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centre bei Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčioje vyko literatūros ir muzikos valandoje „Donelaičio skaitymai“ dalyvavo aktorė Gražina Urbonaitė, solistas Danielius Sadauskas ir kompozitorė Jūratė Baltra-

K. Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms skirta literatūros ir muzikos valanda „Donelaičio skaitymai“ Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčioje.

Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.

miėjūnaitė.

Kristijonas Donelaitis – vienas įžymiausių lietuvių rašytojų pasaulietinio turinio literatūros pradininkas, padėjęs pagrindus realistinei kryptčiai. Jis gimė 1714 m. Lazdynėlių kaime, Gumbinės apskrityje, laisvųjų valstiečių šeimoje. Nors ir sunkios buvo gyvenimo sąlygos, Donelaičių vaikai veržėsi į mokslą, į amatus. K. Donelaitis mokėsi Karaliaučiaus katedros mokykloje, vėliau įstojo į Karaliaučiaus universitetą, kuriame tuo metu buvo daugiausia ruošiami protestantų dvasininkai – pastoriai. Čia buvo mokomas tikišnių dalykų – teologijos ir senųjų bei naujųjų kalbų. K. Donelaitis išmoko lotynų, graikų, vokiečių kalbas. Kai

baigė studijas, buvo paskirtas Stalupėnų kantoriumi. 1743 m. jis buvo paskirtas pastoriumi į Tolminkiemį. Ten gyveno iki mirties, pažindamas valstiečių baudžiauninkų vargus ir rūpesčius.

Mirė 1780 m., sulaukęs 67 metų. Palaidotas Tolminkiemio bažnyčioje.

Pagrindinį savo kūrinį, poemą „Metai“, kuri mes žinome dar iš mokyklos laikų, K. Donelaitis rašė veikiausiai 1765–1775 m., tiksli data nežinoma. Nė vieno savo grožinio kūrinio (be „Metų“ yra dar išlikusios 6 jo rašytos pasakėčios, eiliuotas pasakojimas „Pričkaus pasalai apie lietuvišką svodbę“, 3 eilėraščiai vokiečių kalba) Donelaitis neišspausdino. Poetui mirus, rankraščius jo žmona

perdavė šeimos bičiuliui, kaimyninio Valtarkiemio pastoriumi J. Jordaniui. Po to jie pateko į Karaliaučiaus universiteto profesoriaus Liudviko Rėzos rankas.

K. Donelaitis davė pavadinimus tik atskiroms poemos dalims: „Pavasario linksmybės“, „Vasaros darbai“, „Rudenio gėrybės“ ir „Žiemos rūpesčiai“. Išliko dviejų pirmųjų dalių autografa ir visų dalių J. Hohlfeldt nuorašas (saugomas Lietuvių literatūros ir tautosakos institute). Pavadinimas „Metai“ pirmą kartą pavartotas L. Rėzos parengtame ir 1818 metais paskelbtame pirmajame K. Donelaičio poemos leidime.

Tolminkiemyje šiuo metu veikia Donelaičio memorialinis muziejus, įkurtas 1979 metais. Mūsų skaitytojai tikriausiai pamena apie neseniai skelbiamą susirūpinimą šio muziejaus likimu. Reikia pasakyti, kad jo likimas vis dar neaiškus. Įstatymas dėl turto perdavimo stačiatikių bažnyčiai Rusijoje turėtų įsigalioti nuo kitų metų sausio 1-osios. Mūsų šalies diplomatų teigimu, kurie pastatai bus perduodami dar turės spręsti Rusijos ministrų kabinetas.

Belieka tikėtis, kad mūsų raštijos pradininko muziejus gyvuos ir toliau ir kad greitai laiku į Mažosios Lietuvos lietuvių grožinės literatūros pradininkui K. Donelaičiui skirtus renginius įsijungs ir JAV gyvenantys lietuviai.

Laima Apanavičienė

Parengta pagal lietuvišką spaudą

Lietuviškas renginys Olandijoje

Lapkričio 26 dieną įvyko lietuvių bendruomenės Olandijoje organizuojamas renginys „LTart.NL“. Didieji Lietuvos miestai dažnai organizuoja kultūrinius renginius, parodas, koncertus, tačiau kartais atrodo, kad lietuviškas menas ir lieka Lietuvoje. Lietuvių bendruomenė Olandijoje šiai nusistovėjusiai tradicijai bando užkirsti kelią ir jau antrus metus sėkmingai tęsia projektą „LTart.NL“. Tai – lietuvių kultūrą ir meną puoselėjantis renginys skirtas ne tik Ny-

derlanduose gyvenantiems lietuviams bei olandams, bet ir viso pasaulio kokteiliui.

Amsterdamas – tai nuolatos gyvas miestas, taip pat ir kylanti mados ir kultūros sostinė, pritraukianti tūkstančius turistų kasdien. Nesvarbu, kad čia visuomet lyja, miestas visad būna pilnas žmonių – nuo viendienių lankytojų iki nuolatinių gyventojų. Praėjus centrine Dam gatve gali išgirsti dešimtis skirtingų kalbų ir dialektų ir pamatyti daugiau

nei keletą skirtingų etninių grupių. Tačiau net ir tokia kosmopolitiška šalis daug nežino ne tik apie Lietuvą, bet ir apie kitas Baltijos šalis. Dažnas olandas, paklaustas ką jis žino apie lietuvišką kultūrą tik gūžtels pečiais, nepaisant to, kad mūsų bendruomenė čia klesti ir yra išsisklaidžiusi po visą šalį. Todėl „LTart.NL“ projektas leis iš arčiau pamatyti, pajauti ar išgirsti lietuvių menininkų darbų variacijas sąlygotas juos supančios aplinkos.

Dauguma renginyje pasirodysiančių menininkų yra Nyderlanduose gyvenantys ar studijuojantys lietuviai. Erdvėse galima buvo pasižinti, lyg trumpam grįžus į tėvynę – meno formos varijuos nuo tapybos, fotografijos ir skulptūros iki keramikos ir juvelyrikos. Lankytojų ausis lepino klasikinės ir džiaz muzikos atlikėjai, o skrandžius viliojo tradiciniai lietuviški patiekalai.

Bernardinai.lt

Prasidėjo kalėdiniai pasirodymai

Sekmadienį, lapkričio 27 d., Museum of Science and Industry (5700 S. Lake Shore Dr., Chicago, IL) prasidėjo kasmetinė kalėdinė šventė „Christmas around the World and Holidays Light 2011“, kurioje galite pamatyti 80-ies pasaulio šalių kalėdines eglutes, tarp jų – ir lietuvišką. Muziejaus koncertų salėje vyksta kalėdiniai koncertai. Sekmadienį čia pasirodė ir lietuvių meniniai kolektyvai. Gausiai susirinkę žiūrovai galėjo išgirsti liaudies muzikos ansamblio „Gabija“ (vad. Genė Razumienė) grojimą, pasigrožėti tautinių šokių kolektyvo „Suktinis“ (vadovės: Monika Adomaitytė ir Giedrė Elekšytė) ir tautinių šokių grupės „Lietuvos vyčiai“ (vadovės Lidija Ringienė ir Birutė Matukonienė) atliekamais šokiais.

Nuotraukose: šventės dalyviai po koncerto. Dešinėje nuotraukoje šokių grupių vadovės su Kalėdų seneliu (iš kairės): Lidija Ringienė, Giedrė Elekšytė, Monika Adomaitytė ir Birutė Matukonienė prie lietuviškos kalėdinės eglutės.

Laimos Apanavičienės nuotr.

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

Lietuvoje siautė stiprus vėjas

Vėtros apgadinio „Švyturio“ arena. Irytas.lt nuotr.

Vilnius (ELTA) – Dėl lapkričio 28 d. naktį kilusio stipraus vėjo be elektros Lietuvoje buvo likę apie 60,000 vartotojų. Dėl praūžusio viesulo skirstomųjų tinklų bendrovė „Lesto“ paskelbė nepaprastą padėtį. Tokia padėtis šiemet buvo paskelbta sausio ir vasario mėnesiais, kai elektros tiekimas sutriko dėl pūgų.

Daugiausia elektros netekusių žmonių – Klaipėdos ir Kauno regionuose. Gelbėtojų duomenimis, žuvusių, sužeistų dėl sustiprėjusio vėjo nėra, gaisrų taip pat nepadaugėjo. Pirmadienio naktį gelbėtojai 108 kartus vyko šalinti nuverstų medžių, daugiausiai tokių iškvietimų – Klaipėdos apskrityje. Klaipėdos jūrų uosto akvatorijoje vėjo greitis buvo iki 33 metrų per sekundę, Klaipėdos uoste sustabdyta laivyba. Vėjo padaryti nuostoliai paaiškės vėliau, kai uosto darbuotojai apžiūrės krantines.

Filosofui A. Juozaičiui įteikta Baltijos Asamblėjos premija

Talinas (ELTA) – Taline minint Baltijos Asamblėjos 20-metį iškilmingai įteiktos Baltijos Asamblėjos literatūros, meno ir mokslo premijos. Literatūros premija apdovanotas filosofas Arvydas Juozaitis už knygą „Ryga – niekieno civilizacija“. Meno premiją pelnė latvių dirigentas Andris Velsonas už Latvijos ir kitų Baltijos šalių vardo pasaulyje garsinimą. Mokslo premija įteikta estui Andres Ilmar Kasekamp už studiją „Baltijos valstybių istorija“ (2010).

Premijas įteikė Lietuvos delegacijos Baltijos Asamblėjoje pirmininkas Paulius Saudargas kartu su Baltijos Asamblėjos prezidente Laine Randjarve ir Latvijos delegacijos vadovu Raimonds Vėjonis. Baltijos

Asamblėjos 20-mečiui paminėti skirtame renginyje dalyvavusi Seimo pirmininkė Irena Degutienė sakė, kad 1991 m. pakili, dainuojanti revoliucija subūrė tris Baltijos seses spręsti mūsų nepriklausomybės įtvirtinimo. Pasak I. Degutienės, per šį laikotarpį pasiekėme ir kitų tikslų – įstojome į Europos Sąjungą ir NATO. Tačiau šiandien, Lietuvos parlamento vadovės teigimu, atsiranda kitų iššūkių: „Vienas iš jų – energetinio saugumo klausimas. Bendro tikslo – energetinės nepriklausomybės – po vieną pasiekti nesugebėsime. Tik susitelkę, susivieniję galėsime pasiekti šio – vieno svarbiausių tikslų kitame dešimtmetyje“, – įsitikinusi I. Degutienė.

Vyriausybės prašoma padėti įmonėms, kurių pinigai įšaldyti „Snore“

Vilnius (ELTA) – Vyriausybės prašoma suteikti garantijas gaunant kreditą apyvartinėms lėšoms kituose šalies bankuose toms „Snoro“ banke sąskaitas turėjusioms įmonėms, kurios šiandien atsidūrė prie nemokumo ir galimybių įvykdyti išpareigojimus savo partneriams ribos, negali sumokėti atlyginimų ar išigyti gamybai būtinas žaliavas. Tokį kreipimąsi premjerui Andriui Kubiliui ir Vyriausybei nusiuntė partijos Tvarka ir teisingumas pirmininko pavaduotojas, Seimo narys Almantas Petkus.

„Gerai, kad šiandien Lietuvoje veikia indėlių draudimo sistema ir didžioji dalis indėlininkų pinigų yra apsaugota. Juos žmonės atgaus. Tačiau Vyriausybė, skyrusi 15 milijonų litų savivaldybėms, kurių pinigai liko „Snore“, turėtų nepamiršti ir privataus ar valstybės valdomo verslo, kuris šiandien dėl įšaldytų lėšų bankrutuojančiame banke pateko į sunkią padėtį. Ūkio ministras R. Žylius kalba apie 30 įmonių, kurios gali bankrutuoti. Manau, kad problemos mastas yra gerokai platesnis. Būtinai skubūs žingsniai ir valstybės parama, jeigu nenorime sulaukti grandii-

nės reakcijos, kai prasidės įmonių bankrotai, masiniai atleidimai iš darbo ir kitos problemos“, – įsitikinęs Seimo narys.

Tuo tarpu buvę banko „Snoras“ vadovai, kurie buvo sulaikyti Didžiojoje Britanijoje, atsisakė būti perduoti Lietuvos teisėsaugai. Tai jie pareiškė Vestminsterio magistrato teisme, kur nagrinėta jų ekstradicijos byla. Buvęs didžiausias „Snoro“ akcininkas Vladimir Antonov paleistas už 300,000 litų užstatą, o buvęs valdybos pirmininkas ir banko prezidentas Raimondas Baranauskas – už 800,000 litų užstatą. Teisme jiems perskaityti kaltinimai. Tarp įtarimų yra dokumentų klastojimas, lėšų pasisavinimas, finansiniai sukčiavimai. Verslininkai įtariamai pasisavinę 897 mln. litų.

Jeigu V. Antonov ir R. Baranauskas sutiks būti išduoti Lietuvai, jų perdavimas užtruks iki 10 dienų, priešingu atveju – nuo 60 iki 90 dienų. Lietuvos teisininkai teigia, kad V. Antonov ir R. Baranauskas neturėtų gauti politinio prieglobsčio, kadangi Lietuva ir Jungtinė Karalystė yra Europos Sąjungos valstybės narės.

V. Putin patvirtintas kandidatu į Rusijos prezidentus

Maskva (BNS) – Rusijos valdančioji partija „Vieningoji Rusija“ savo suvažiavime vienbalsiai patvirtino premjerą Vladimir Putin kandidatu į prezidentus. Kelti V. Putin kandidatūrą būsimuose rinkimuose partijos suvažiavime rugsėjo 24 d. pasiūlė dabartinis šalies vadovas Dmitrij Medvedev. V. Putin, kuris jau vadovavo Rusijai 2000–2008 m., su tuo sutiko ir savo pergalės atveju pasiūlė D. Medvedev ministro pirmininko pareigas.

Rusijos prezidento rinkimai vyks kitų metų kovo 4 d. „Vieningoji Rusija“ yra pirmoji partija, oficialiai paskelbusi savo kandidata. Gruodžio 4 d. Rusijoje bus renkama Dūma. Rusijos ministras pirmininkas V. Putin

paragino valdančiosios Vieningos Rusijos partijos narius per parlamento rinkimus surinkti didžiąją balsų daugumą.

„Kas dabar vyksta Europos šalyse ir ekonominė padėtis JAV, yra nesusitarimo padarinys. Tai susiję su tuo, jog politiniai vadovai negali sujungti visų pajėgų ir dirbti išvien, – per Vieningos Rusijos partijos vadovybės susitikimą sakė V. Putin. Pasak jo, jeigu partija neteks savo įtakos parlamente, šalis atsidurs padėtyje, panašioje į Europos šalių ir JAV. Vieningos Rusijos partijos padėtis vertinimas per pastaruosius mėnesius gerokai sumažėjo.

NATO gali būti kalta dėl Pakistano karių žūties

Vilnius (BNS) – Pakistanas paneigė pranešimus, kad jo kariai pirmieji pradėjo šaudyti ir taip išprovokavo 24 karių gyvybių pareikalavusį NATO smūgį iš oro Pakistano teritorijoje. „The Wall Street Journal“, cituodamas tris neįvardytus afganų pareigūnus ir vieną Vakarų pareigūną, rašė, kad Islamabadą papiktinęs šeštadienio antskrydis buvo surengtas tam, kad būtų pridengtos NATO ir afganų pajėgos, kovojančios su Talibanu.

Iš atokios Mohmando regiono Pakistano genčių ruože, kurį Washington vadina „al-Qaeda“ centru, vietovės buvo paleista ugnis. Kabulo vyriausybės nuomone, buvo šaudoma iš pakistaniečių karinės bazės, o

ne iš to rajono sukilėlių pusės. Tokią spėjimą patvirtino du pasienyje dirbantys afganų pareigūnai. Vienas pasienio policijos pareigūnas sakė, jog Pakistano pareigūnams buvo iš anksto pranešta apie tą NATO operaciją, rašo „The Wall Street Journal“.

Pakistano vežėjų sąjunga, gabenanti degalus Afganistane esančioms NATO pajėgoms, pareiškė artimiausiu laiku neatnaujinsianti šių pervežimų, protestuodama prieš NATO aviacijos puolimą, per kurią žuvo 24 pakistaniečiai kariai.

Kinija labai nustebinta dėl NATO smūgio Pakistano kariams, ji paragino gerbti Pakistano nepriklausomybę bei suverenumą.

Rusija siunčia savo karinius laivus į Siriją

Vilnius (BNS) – Rusija siunčia laivų flotilę į savo karinių laivų bazę Sirijoje, taip rodydama galią ir norėdama apginti savo interesus neramumų krečiamoje šalyje, kurios prezidentas Bashar al Assad patiria didėjančią tarptautinės bendruomenės spaudimą atsistatydinti.

Arabų Lygos apribojimai ir Prancūzijos raginimai nustatyti humanitarinę zoną Sirijoje padidino spaudimą Damaskui nutraukti kruviną devynis mėnesius trunkančių protestų slopinimą, per kurį, Jungtinių Tautų (JT) duomenimis, žuvo 3,500 žmonių.

Rusija, kuri Sirijoje turi laivų techninio aptarnavimo bazę ir kasmet Damaskui parduoda ginklų už kelis milijonus JAV dolerių, praėjusį mėnesį drauge su Kinija vetavo Vakarų valstybių palaikomą JT Saugumo Tarybos rezoliuciją, kuri smerkė B. Assad režimą.

Rusijos karinio laivyno atstovas patvirtino, kad Rusijos karo laivai plauks į techninio aptarnavimo bazę Sirijoje, netoli Tartuso miesto, tačiau patikino, kad tai nėra susiję su šalyje vykstančiu sukilimu prieš B. Assad režimą.

Maskvoje išikūrusio mokslinių tyrimų centro CAST atstovas Jegor Engelhart pareiškė, kad Maskva neleidžia nepaisyti savo nuostatas, kai daromas tarptautinis spaudimas B. Assad vyriausybei.

Tuo tarpu Sirijoje tūkstančiai žmonių protestuoja prieš Arabų Lygos paskelbtus apribojimus B. Assad režimui, kuris tęsia susidorojimą su protestuotojais. Damaske ir kituose miestuose vykstant provyriausybiniams demonstracijoms, aktyvistai kaltino šalies valdžią, kad kovotojų ieškančios jos pajėgos šukuoja visą sostinę.

Kryžių kalno koplyčia bus išsaugota

Šiauliai (ELTA) – Kryžių kalno koplyčia turi būti įrašyta į kultūros paveldo vertybių registrą, nusprendė Kultūros paveldo departamento vertinimo taryba. Pagrindinis svirtas, nulėmęs, kad koplyčia būtų išsaugota – istorinė statinio vertė, atsižvelgta ir į žmonių nuomonę.

Diskusijos dėl koplyčios kilo, kai Šiaulių rajono savivaldybė susiruošė ją nugriauti. Vyriausybė šiam tikslui skyrė 15,000 litų. Tačiau tikintieji surinko 2,000 parašų, kad koplytėlė, ku-

riuje 1993 m. šv. Mišias aukojo palaimintuoju paskelbtas popiežius Jonas Paulius II, būtų išsaugota ir taip įamžintas šios istorinės asmenybės apsilankymas Kryžių kalne. Tikinčiuosius palaikė ir koplyčios autorius – architektas Algimantas Jukna. Dėl koplyčios išsaugojimo buvo kreiptasi į aukščiausius šalies vadovus bei Kultūros vertybių apsaugos departamentą. Kai bus sutvarkyti reikalingi dokumentai, turės prasidėti koplyčios remonto darbai.

ŠVENTADIENIS

1 Advento sekmadienis

Adventinė sielos krata

JURGITA VOREVIČIENĖ

Sparčiai artėjant dar vienam advento laikotarpiui, nejučia pradedi susimąstyti apie tai, kad ir vėl metai baigiasi. O, rodos, dar tarsi vakar buvo planuojami šiųmetiniai darbai, nustatomi pasiryžimai, tikslai, užsibrėžiami pageidaujami siekiai.

Ne, tai – ne nostalgija praėjusiam laikui. Greičiau – prasideda visa ko apžvalga ir vertinimas, kuris paties žmogaus akivaizdoje su savimi dažniausiai niekada nebūna objektyvus. Viena vertus, negalime galvoti apie save blogai. Jei kokio nors pasiryžimo neįvykdėme, rasime tam priežastį. Jei tikslo nepasiekėme – juk kaltininką būtinai aptiksime kituose žmonėse ar įvykiuose. Kita vertus, dažnai net nežinome, kaip kitaip turėtume gyventi, mąstyti ar priimti mums pateikiamus iššūkius, Dievo išmėginimus.

Įdomu, kodėl taip sudėtinga atsukti į save patį? Atrodytų tai taip arti, taip pasiekiamo, o tuo pat metu ir taip stipriai atstumiamo... Kodėl žmogus neigia save, savo vidų, savo tikrąjį „Aš“? Neįmanoma neturėti ir ką savyje žvilgtelėti, kad nenorime pamilti ir mylėti savęs? O gal ten per daug bausis, per daug tamsu, pernelyg nepriimtina ir nė už ką nedrįstume parodyti tikrojo savęs kitam žmogui? Bet atkreipkite dėmesį, su koku malonumu ir tikslumu yra pastebimi aplinkinių trūkumai. Su koku užsidedimu jie kritikuojami, rodomi viešai, aptarinėjami, pasmerkami, išjuokiami...

Dabar skaitomoje John Chrysovergijos knygoje „Dykumos širdyje“ atrasta viena iš daugybės gerų citatų apie tai, kaip turėtume elgtis, matydami, jog mūsų artimas (arba svetimas) nusidėjo, man sukėlė keletą reakcijų. Buvo klausama, kaip turėtume reaguoti į netinkamą brolio poelgį: ar turėtume nusidėjusįjį subarti, pirštu parodyti į jo netinkamą elgesį? Atsakymas, kuris iš pradžių nustebino, buvo toks: „Jei man tektų išeiti ir pamatyti ką nors darantį nuodėmę, ečiau savo keliu jo nebardamas.“ Viena vertus, atsakymas pribloškia abejingumu: kaip taip galima?! Tačiau labiau į šią mintį besigilinant supranti, jog tai ypač išmintinga, nuolanki ir kupina artimo meilės. Tas trumpas sakinytis teigia, kad pirmiausia derėtų pažvelgti į save, į savo širdį, atlikti sąžiningą savo pačių sielos „inventorizaciją“, o tik po to spręsti apie kitų, esančių greta, ar visiškai svetimų ydas ar dorybes.

Taigi, kuo čia dėtas pradžioje paminėtas adventas? Šis laikas – tai kvietimas permąstyti galbūt praeinančius metus, nuveiktus darbus, o gal ir nuodugniai iširti visą savo gyvenimą, susitaikyti su tuo žmogumi, kuris yra kiekvieno mūsų viduje – galbūt slepiamas, gal pavargęs, gal kankinamas nuolatinių problemų ir nebūtinai prasmingų rūpesčių, gal be galo bailus ir pilnas kompleksų dėl to, kas visiškai nereikšminga ir per daug materialu... Tai laikas pabandyti suprasti tikrąją šv. Kalėdų

prasmę ir iškilmingumą. Jei to dar niekada neteko daryti, patirsite puikų, atradimų kupiną nuotykių.

Adventas taip pat labai puiki proga pagalvoti apie tai, jog nieko nėra pastovesnio už mūsų laikinumą čia. Ir verta bent pasistengti pažinti save, susidraugauti su savimi tokiais, kokie esame, net jei iš pradžių tai nėra malonu. Suprantama, kurti save be galo stiprius, atsiribojusius nuo savo tikrųjų jausmų, poreikių, norų ne mažiau skatina ir vartotojiška bei neigianti asmenybės netobulumą, paprastumą ir mažumą visuomenė. Tačiau šioje vietoje reikia prisiminti faktą, jog toji visuomenė ir esame mes patys. Vadinasi, jei bent dalis šios visumos pradėtų nuo mažo dalyko – savo vidinio grožio atradimo ir tobulinimo, neišvengiamai pakis ir esminė sudedamoji visuomenės dalis, pakis požiūris į vartojimą, į tikėjimą, į šventes, jų prasmę ir tradicijas. Pasikeis ir santykiai tarp žmonių, požiūris į vienas kitą, padidės ir artimo meilės, draugystės stiprumo, pasitikėjimo, užuojautos, atleidimo rodiklis.

Taip pat adventas galėtų būti puiki proga išmokti daugiau ir dažniau dėkoti bei mažiau ir rečiau reikalauti. Nustebsite, tačiau senieji krikščionybės mąstytojai siūlo dėkoti net ir už mus skaudinančius, įžeidžiančius, niekinančius žmones. Nes, anot jų, per tai mes turime galimybę atrasti naują kelią į gilesnį tikėjimą, į nuolankumą, į kantrumo, pakantumo tobulinimą savo širdyje, į artimo meilę, gebėjimą atleisti bei neteisti.

„Liūdėti, – sako pirmieji krikščionys, – reikia tuomet, jei iš mūsų gyvenimo dinga mus per tokius išbandymus tobulėti dvasiškai vertęs žmogus. O kančios bijoti nereikia. Ją turėtume priimti džiugiai, kaip teigiama ir kun. Kęstučio Kėvalo pamokyme apie teisėtą kančią. Nepriimdami kančios, kuri mums duoda kaip proga įrodyti, ko esame verti, neteksime ir teisės į Dangų, kurio, suprantama, visi labai norime.

Žinių visuomenės perspektyvoje visa tai skamba mažų mažiausiai šizofreniškai. Tačiau juk ne logika remdamasis sukasi pasaulis. Pačius didžiausius darbus nuveikė lengvai pamišę žmonės, kalbant bibliniais terminais, – vaikai visa savo širdimi, nes iki pat pabaigos tiki tuo, ką daro.

Nuostabu būtų atverti naujas duris į adventą, kupiną kitokio požiūrio, pasitikėjimo Dievu ir pripildytą sielai palankių tikslų bei siekių. Puiku, kai širdyje galime ir norime leisti veikti dalykams, kurie nenuperkami, neapčiuopiami fiziškai, bet labai realūs sielos vidinėje darnoje. Nepaprasta padaryti skersvėjį joje ir pakeisti mūsų dvasios rūbą. To niekas ir nereikalauja dabar pat, staiga. Tačiau troškimas mylėti save – būtinas, jei norime iš tiesų suprasti, kaip mylėti ir savo artimą.

Bernardinai.lt

Jurgita Vorevičienė – „Marijos radijo“ bendradarbis.

Anais laikais

PRANĖ ŠLUTIENĖ

Nr. 4

Trumpam nuvežė prie Kauno pilies griuvėsių, šiek tiek pasivaikščiojome. Kadangi ten yra ligoninė, pasikalbėjome trumpai su vaikstančiais pacientais ir grįžome į Vilnių. „Gintaro“ viešbutyje vyko remontas, valgykla buvo uždaryta. Atseit remontuoja, nors nesimatė, kad ten kas dirbtų.

Pusryčius valgėme traukinių stotyje. Ten kepė labai skanius obuolių blynelius. Pietų valgyti veždavo kitur. Giminės galėjo prie mūsų valgančių prisijungti, sumokėdavome už jų maistą. Šitaip galėjome su jais praleisti ir taip mažai turimo laiko.

Slėptuvė nuo amerikietišku bombų

1979 m. Amerikoje lankėsi rekonstrukcinės mikrochirurgijos skyriaus steigėjas, žymus chirurgas prof. dr. Mečys Vitkus. Jo kelionė buvo plati: aplankė kitose Amerikos valstijose dirbančius chirurgus, tarp jų ir dr. de Bakey, kuris ir iškvietė dr. Vitkų į JAV. Su dr. Vitkumi susipažinau Čikagoje, „Lietuviai televizijoje“ piknike. Jis buvo apsistojęs pas savo gimines Žebrauskus. Kitą dieną nusivežiau jį į ligoninę, kurioje aš dirbau, viską aprodžiau. Jis turėjo progos praleisti joje visą dieną, susipažinti su ligoninės chirurgais.

Susitikome viešbutyje, kur mes buvome apgyvendinti. Aprodė man įdomesnes Vilniaus vietas. Aplankėme buvusiam vienuolyne, dabar – apleistame pastate atidarytą Sapiegos ligoninę, susipažinau su vyriausiuoju gydytoju, deja, nepamenu jo pavardės. Išlydėdamas jis rimtai man pirštu parodė kalnelį ir pasakė, kad tame kalnelyje yra slėptuvė, skirta apsisaugoti nuo amerikietišku bombų, kai Amerika atskris bombarduoti Lietuvą.

Viešbutyje, prie lifto, visą laiką sėdėjo vyrai. Jie skaitė laikraščius ir stebėjo, kas įeina ir kas ateina. Susitarėme, kad Vitkus mane paims kitą rytą 7 val. ryto. Po pietų turėjome ekskursiją. Mano kolegė lietuvaitė Virginija Lapie, mūsų ligoninės medicinos seserų mokyklos direktorė, norėjo važiuoti kartu, bet nutarėme, jog bus saugiau, jeigu į Raudonojo Kryžiaus ligoninę važiuosiu viena. Dviese mes galėjome sudaryti papildomų problemų. Toje ligoninėje yra rekonstrukcinės mikrochirurgijos operacinis skyrius. Važiuojant automobiliu, Vitkus mane įspėjo, kad jis nepaprašė leidimo sveičiui, o turėti jį reikia. „Eisime pro užpakalines ligoninės duris, lipsime laiptais iki penkto aukšto“, – pasakė Mečys. Paskui pasižiūrėjęs į mane pasakė: „Kad galėčiau tave pakeisti, jog neatrodytumei kaip amerikionė.“

Lygybė

Laiptinėje vyko remontas. Dirbo trys moterys, aukštais, apdulkėjusiais ir nudėvėtais batais, apdriskusiais ir purviniais sijonais, išstampytai, skylėtais megztiniais, galvas apsigobusios dulkėtomis skaromis. Veidai purvini, dulkėti. Žiūrėdama į jas negalėjau pasakyti jų amžiaus.

„Labą rytą“, – pasveikinu moterį, pasilipusią ant tarp dviejų kopėčių ištiestos lentos, su cemento plokšte vienoje rankoje, kita ranka tepančią cementą ant sienos. Tas vaizdas – man kaip per širdį. Labai norėjau nufotografuoti jas, tačiau nenorėjau jų dar labiau pažeminti. Net ilgai į jas žiūrėti negalėjau. Į galvą atėjo mintis: kuo gi jos nusikalto? Argi tai lygybė? Tuo metu Amerikoje feministės kovojo už savo lygias teises, sovietų okupuotoje Lietuvoje jau seniai buvo lygybė. Pagalvojau, ką darytų amerikietės, jeigu joms reikėtų dirbti tokiomis sąlygomis: visą dieną kvėpuoti cemento dulkėmis ir išties tomis rankomis, taip sunkiai dirbti? Kaip gerai būtų turėti nors keletą nuotraukų, kad galėčiau parodyti, kas tikrai yra sunkus darbas moteriai už keletą rublių.

Persirengiau eiti į operacinę, apsiaviau aukštus, juodus guminius batus. Tokių mes Amerikoje nedėvime. Kojos atrodė kaip žvejo, įbridusio į balą. Vitkus pasidžiaugė, jog operacinėje įrengta nauja, moderni šviesa. Sakėsi, pats važiavęs į Maskvą reikalauti tų įrengimų ir išreikalavęs. Motyvavęs tuo, kad prisiūti pirštai ar ranka leidžia žmogui vėl sugrįžti į darbą, o darbingi žmonės, kaip žinia, Sovietų Sąjungoje yra reikalingi.

O pati ligoninė, gana sena, viena iš seniausių Vilniuje, nelabai matyti iš gatvės, reikia įeiti iš kiemo. Lovos, įranga – kokios buvo prieš karą, tokia ir liko. Palatos didelės, guli po 10 arba daugiau pacientų. Kas guli, o kas sėdi ant lovų. Apsivilkę ne ligoniams skirtais drabužiais, bet savais. Veidai liūdni, depresingi, žvalgosi, pamatę mus atėjusius. Ši ligoninė nėra labai pasikeitusi ir dabar. Dabar pradėjo dėti naujus langus, nes per šaltas žiemos vėjas kaukia. O kambariai, nors menkai šildomi, šalti.

Laikas grįžti namo

Tos penkios dienos prabėgo greitai. Vos spėjome priprasti prie laiko pasikeitimų – jau laikas grįžti namo. Atsisveikinome, atsibučiavome. Žmonės apsiašarojė, vaizdas nekoks. Praėjus pasų kontrolę, peržiūrėjo mūsų daiktus, nuėjome į laukiantį transportą, kuris nuvežė prie lėktuvo.

Atsiradome Maskvoje tamsėjant. Padarė trumpą ekskursiją, įskaitant dolerinę, kur norėjo, kad paliktume dolerių, nes žino, kad lagaminai grįžta tušti, ir kišenės ištuštėjo. Kas pirkto, kas ne, bet apžiūrėti jų prekes buvo įdomu.

Kitą rytą po pusryčių lankėme jų parinktas įžymiausias vietas – Lenino mauzoliejų jo vardu pavadintoje aikštėje. Tą šaltoką spalio dieną prie mauzoliejaus stovėjo ilgiausia eilė žmonių. Pagalvojau, ar tie žmonės stovi čia iš smalsumo, ar iš pagarbos ir pareigos, norėdami atsidėkoti sovietinės sistemos tėvui? Mūsų tokia žmonių galybė prie jo nepriartino. Jautėmės atitolę ir svetimi.

Mane labiau domino tuo metu aikštėje dirbę darbininkai, tiesę kažkokias vielas į iškastas duobes.

Bus daugiau.

SVEIKATA

Akmens ir jūros druska nėra sveikesnė už paprastą

Grupės „Research for Which?“ ir „Consensus Action on Salt and Health“ nerado jokio skirtumo tarp brangių gurmaniškų druskos rūšių ir įprastos stalo druskos. Druskos gamintojai nesutinka su tyrimo išvadomis, teigdami, kad jos neatkleidžia viso vaizdo.

Dauguma suaugusių žmonių Jungtinėje Karalystėje vartoja per daug druskos ir dažniausiai viršija patariamą normą (1 arb. šaukštelis per dieną). Piktnaudžiavimas druska siejamas su aukštu kraujo spaudimu, padidėjusia insulto rizika, širdies nepakankamumu bei kitomis širdies ligomis.

Tyrimo metu buvo ištirta kelių gurmaniškų jūros ir akmens druskos rūšių cheminė sudėtis, kuri buvo palyginta su paprasta stalo druska. Tyrejų teigimu, visas jas sudaro beveik

100 proc. natrio chlorido, ir visų jų negalima vartoti dideliais kiekiais. Garsūs virėjai neturėtų skatinti barstyti patiekalų jūros druska, teigiama pranešime, nes visą per dieną reikalingą druskos normą galima gauti su maistu, jei mityba tinkamai suderinta.

Grupės „Consensus Action on Salt and Health“ pirmininkas, profesorius Graham MacGregor iš Wolfson prevencinės medicinos instituto piktinosi, kad garsūs virėjai vis dar skatina žmones vartoti tiek daug jūros ir akmens druskos. „Svarbiausia žinia yra ta, kad į maistą visiškai nereikia berti šios cheminės medžiagos (natrio chlorido). Nesūdytas maistas daug skanesnis. Druskos ir taip pakanka vaisiuose, mėsoje ir žuvyje,“ – įsitikinęs jis.

Pakenkti sveikatai pakanka 2 saldaus gazuoto gėrimo stiklinių per dieną

Per dieną išgeriančios dvi stiklines gazuoto gėrimo moterys rizikuoja susirgti širdies ligomis, išpėja medikai. Kaip praneša Meddailyru, buvo atliktas tyrimas, kuriame dalyvavo 45–84 m. moterys, reguliariai geriančios gazuotų saldžių nealkoholinių gėrimų. Paaikėjo, kad jos labiau linkusios ne tik į širdies ligas, bet ir į diabetą, taip pat rizikuoja sustorėti. Vyrams nei ligos, nei sustorėjimas negrėsė.

The University of Oklahoma medikai palygino po dvi stiklines per

dieną išgeriančių moterų ir išgeriančių vieną stiklinę per dieną ar dar mažiau moterų sveikatą. Skirtumas išryškėjo per penkerius metus. Moterų iš pirmos grupės kraujyje buvo daugiau kenksmingų trigliceridų, todėl ako arterijos ir didėjo insulto rizika. Be to, gazuotų gėrimų mėgėjoms sunkiai sekėsi valdyti cukraus vartojimą, todėl didėjo diabeto grėsmė. Šios grupės moterys sustorėdavo per juosmenį, nors tai galėjo neatspindėti kūno svorį.

Vaistai nuo depresijos – mankšta ir kuo mažiau TV

Tyrimai rodo, kad per daug televizijos žiūrinčios ir per mažai judančios vyresnio amžiaus moterys labiau linkusios sirgti depresija. Tyrimo, pasirodžiusio amerikiečių žurnale „American Journal of Epidemiology“, rezultatai rodo, kad besimankštinančioms moterims rizika susirgti depresija sumažėja net 20 procentų, palyginti su tomis moterimis, kurios sportuoti nesivargina.

Be to, Telegraph.co.uk rašoma, kad susirgimui depresija nemažos įtakos turi ir televizijos žiūrėjimas. Tikimybė susirgti šia nemalonia liga proporcingai auga su laiku, praleistu prie televizoriaus ekrano. Anot tyrimo autoriaus Michel Lucas iš Harvard University Visuomenės sveikatos mokyklos, „didesnis fizinis aktyvumas koreliuoja su mažesne depre-

sijos rizika“.

Tyrimo dalyvavo beveik 50,000 moterų, turėjusių užpildyti išsamų klausimyną. Tyrimo dalyvės nurodė, kiek laiko per savaitę jos praleidžia prie televizoriaus, kiek vidutiniškai skiria laiko pasivaikščiojimams, bėgiojimui, plaukiojimui, važinėjimui dviračiu ir kitai aktyviai fizinei veiklai. Tyrimo rezultatai parodė, kad bent 90 min. per dieną besimankštinančios moterys net 20 proc. mažiau serga depresija nei tos, kurios mankštai skiria iki 10 minučių per dieną. Taip pat buvo pastebėta, kad moterims, žiūrinčioms televiziją 3 ar daugiau valandų per dieną, 13 proc. dažniau nustatoma depresija nei toms, kurios televizijai tiek laiko neskiria.

Sauna širdininkams nekenkia?

Bandytas parodė: širdies nepakankamumą turintys žmonės, kurie kaitinasi saunoje tris savaites po penkis kartus, po to galėjo pasigirti geresniu širdies darbu. Dėl to jiems tapo pakeliami didesni fiziniai krūviai, skelbia Meddailyru.

Jau seniau atlikti tyrimai rodė, kad kaitinimasis saunoje labai gerina žmogaus sveikatos būklę. Norėdamas detaliau išsiaiškinti kaip tai vyksta, Takashi Ohori iš Tojamos universiteto (Japonija) atliko bandymą, kuriame dalyvavo 41 širdies ligomis sergantis žmogus.

Savanoriai turėjo reguliariai lankytis saunoje, o pasikaitinus pus-

valandį sėdėti susisukę į pledą, kad kūnas pernelyg greitai neatvėstų. Paaikėjo, kad po saunos tyrimo dalyvavusių žmonių kraujotaka suaktyvėjo. Todėl per šešias minutes jie sėkmingai nueiti galėjo vidutiniškai ne 337, o 379 metrus. Taip pat pastebėtas akivaizdus endotelio – viensluoksnio plokščiojo epitelio, išklanjčio širdies bei kraujagyslių vidinį paviršių – būklės pagerėjimas. Endotelis kontroliuoja kraujagyslių diametrą ir kraujo krešėjimą. Tuo pačiu po saunos padidėjo kamieninių ląstelių, galinčių virsti endotelio ląstelių, kiekis.

AKIŲ LIGOS

**DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER**
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

**SKELBIMŲ SKYRIUS
TEL. 773-585-9500**

Mokslininkai: kaip pagerinti atmintį

Maisto produktai, kuriuose gausu vitamino B4, apsaugo smegenis nuo senėjimo, nustatė Boston University mokslininkai. Vitamino B4 turi kiaušiniai, vištiena, jūrinės žuvis ir ankštinės daržovės, skelbia „The Daily Mail“.

Žinovai nustatė, jog žmonės, gaunantys daugiau vitamino B4, geriau pasirodė per atminties patikrinimo testus, o jų smegenyse pastebėta mažiau su senėjimu susijusių pakitimų. Rhoda Au dar kartą pakartoto seniai žinomą tiesą: maisto pasirinkimas tiesiogiai veikia žmogaus sveikatą ir organizmo būklę. Jau anksčiau mokslininkai nustatė, jog Viduržemio jūros dieta, kuriose gausu žuvies, vaisių, alyvuogių aliejaus, taip pat apsaugo smegenis nuo senėjimo. Kalbant apie naujausią tyrimą, ekspertai tyrė daugiau nei 1,400 žmonių, kurių amžius nuo 36 iki 83 metų, sveikatą.

1991–1995 metais savanoriai atsakinėjo į klausimus apie mitybos įpro-

čius. 1998–2001 metais savanoriams buvo atliekami tyrimai ir kognityvinių sugebėjimų testai, taip pat smegenų magnetinis rezonansas. Paaikėjo, jog žmonės, kurie su maistu gaudavo daugiau vitamino B4, testus išsprendė geriausiai. Be to, jų smegenyse rasta mažiau su senėjimu susijusių pakitimų, tokių kaip baltosios smegenų masės hiperintensyvumas. Ši smegenų būklė byloja apie smegenų kraujagyslių ligas, padidinančias insulto bei senatvinės silpnaprotystės riziką.

Mokslininkai teigia, jog vitaminas B4 skatina acetilcholino išsiskyrimą, kurio vaidmuo labai svarbus žvelgiant iš atminties ir konkrečių kognityvinių funkcijų perspektyvos. Jeigu acetilcholino kiekis organizme per mažas, gali išsivystyti Alzheimerio liga.

Specialistai vyrams pataria per parą suvartoti 500 miligramų vitamino B4, moterims – 425 miligramus.

Česnakas – universali priemonė nuo širdies ligų

Česnakas gali apsaugoti ne tik nuo vampyrų, jis universali širdies ligų išvengimo priemonė, tokią išvadą padarė mokslininkai, tyrę šio prieskoninio augalo sudėtį. Viena česnake esanti medžiaga – *dialil trisulfidas* – neleidžia nykti širdies audiniui, todėl sumažėja infarkto rizika, skelbia „The Daily Mail“.

Mokslininkai šią veikliąją česnake esančią medžiagą išbandė su laboratorinėmis pelėmis, kurioms, dėl užsikimšusių koronarinių arterijų, grėsė širdies problemos. Atlikus tyrimą paaikėjo, jog *dialil trisulfidas*, patekęs į pelės organizmą prieš pat atkuriant kraujo apytaką, nutrauktą imituojant širdies smūgį, pažeisto širdies audinio apimtį sumažino praktiškai dviem trečdaliais. *Dialil trisulfidas* skatina vandeninio sulfido išsiskyrimą, kurio nedideli kiekiai, kaip jau buvo nustatyta anksčiau, gali apsaugoti širdį ir su-

mažinti jos apimtį, padidėjusią dėl širdies nepakankamumo.

Universitetinės Emorio medicinos mokyklos darbuotojai į *dialil trisulfidą*, kuris yra sudedamoji česnako aliejaus dalis, deda daug vilčių. Į jį žinovai žvelgia kaip į būdą širdžiai perduoti vandeninio sulfido naudą.

Parengta pagal Delfi.lt, Lrt.lt ir „Valstiečių laikraštį“

Salvador Dali muziejus Ispanijoje ir žavi, ir stebina

Salvador Dali muziejus Ispanijoje.

Muziejaus lankytojai.

Pastatą puošia milžiniški kiaušiniai.

„Mae West lūpų formos sofa“.

Manekėnai vidiniame kieme.

A. Vaškevičiaus nuotr.

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Ispanijoje, Figueres miestelyje, esantis garsiojo menininko Salvador Dali (1904–1989) muziejus nuolat sulaukia daugybės lankytojų. Jei ne šis muziejus, kuris dar vadinamas ir teatru, Figueres niekuo neišsiskirtų iš kitų nedidelių šalies miestelių, tačiau būtent šis objektas bet kuriuo metų laiku sutraukia tūkstančius žmonių, ir tas srautas, metams bėgant, nemažėja.

„Drauge“ neseniai jau rašėme apie šio dailininko muziejų, įkurtą St. Petersburg mieste, Florida valstijoje. Čia jis neseniai perkeltas į naujas patalpas, kur iš viso saugoma apie 2,100 garsiojo siurrealistinio kūrinių. Didžiąją jų dalį sukaupe amerikiečių Eleanor ir Reynolds Morse šeima. Kiekvienas, apsilankęs šiame moderniame ir įdomiame muziejuje, daug sužino apie Dali, tačiau geriausia išpūdį galima susidaryti jo vardo muziejuje Ispanijoje, kur dailininkas nemažai metų gyveno ir pats suprojektavo šį muziejų.

Vos išengus į muziejų, kuriame apsilankymas kainuoja 16 dolerių, atrodo, jog patekai į kitą pasaulį. Lankytojų minios vasarą būna tokios, kad kelias valandas tenka laukti eilėje prie įėjimo, spiginant karštai Ispanijos saulei. Rudeniop eilės kiek sumažėja, o atvykus į Figueres ryte, eilėje ir visai netenka laukti.

St. Petersburg muziejuje, atsidarius suveriamoms durims, lankytojai pirmiausia pamato garsųjį automobilį, kurio viduje lyja lietus ir ke-roja vešli augmenija. 1938 metais Paryžiuje vykusiai siurrealistinio parodai sukurtas darbas visada stebina. Įdomu tai, kad vos įėjus į Dali muziejus Ispanijoje kiemą, pamatai lygiai tokį pat automobilį. Šis kūrinys vadinasi „Lietaus taksi“ – jo viduje taip pat lyja, žaliuoja augalai, o už vairo sėdi naro kostiumu aprengtas manekenas.

Dali muziejus Figueres veikia pastate, kuriame dar 1848 metais buvo išikūręs vietos teatras. Ispanijos pilietinio karo pabaigoje 1939 metais šis pastatas buvo gerokai apgriautas, ir tik maždaug po dvidešimt metų Dali kilo sumanymas panaudoti jį muziejui. Sprendimas čia įkurti muziejų priimtas 1968 metais, dar po dviejų metų tam pritarė Ispanijos vyriausybė, o oficialus muziejaus atidarymas surengtas 1974 metų rugsėjo 28 d. Nuo to laiko čia plūsta minios lankytojų – vien 1999 metais, kai buvo minimas muziejaus 25-metis, čia jau buvo apsilankę 925,000 žmonių, o iš viso jų čia buvo jau daugiau kaip 10 milijonų.

Šis teatras-muziejus yra laikomas didžiausiu siurrealistinio objekto pasaulyje. Jo frontoną puošia įvairios keistos figūros, tarp jų – ir naras. Įvairiai aiškinama, ką kiekviena figūra reiškia, ką reiškia dauguma muziejaus rodinių, bet kiekvienas lankytojas gali pasitelkti savo vaizduotę ir pamatyti šiuose kūriniuose tai, ką nori. Žinoma, negali nestebinti didžiuliai kiaušiniai ant pastato miestelio centre sienų viršaus – Dali tai buvo gimimo, vaisingumo simbolis. Stebina dauguma čia esančių darbų, nes Dali visada mėgo stebinti ir net šokiruoti žmones.

Šiame muziejuje menininkas įgyvendino daugybę savo idėjų – darbai išdėstyti taip, kaip jis norėjo,

daug vietos skirta rusų kilmės dailininko žmonai ir mūzai Galai. Muziejuje iš viso sukaupta apie 4,000 rodinių, bet meno mylėtojai gali pamatyti maždaug pusantro tūkstančio – nuo pačių ankstyvųjų darbų iki garsiųjų vėlyvojo laikotarpio meno kūrinių. Tai ir „Mergina iš Figueres“ (1926), ir „Dolerio apoteozė“ (1965), ir 1976 metais sukurtas Galos, svajonjančios prie Viduržemio jūros portretas, kuris, žiūrint iš toliau, virsta Abraham Lincoln portretu. Tokių netikėtų šiam muziejuje labai daug.

Lankytojus stebina ir daugybė kiekviename vidinio kiemo lange išdėstytų manekėnų, ir menininko miegamasis, apstatytas įdomiais baldais ir papuoštas meno kūriniiais. Išpūdingi yra vadinamieji „Vėjų rūmai“ – salė, kurios lubas puošia Dali tapyba, taip pat „Sėdevrų kambarys“, kuriame galima pamatyti ir garsių Europos šalių dailininkų El Greco, Marcel Duchamp bei kitų darbus.

„Vėjų rūmų“ puošyba.

Bene didžiausio dėmesio sulaukia kambarys, kur rodoma instaliacija „Mae West“, skirta garsiajai Jungtinių Amerikos Valstijų kino žvaigždei. Šiuo darbu menininkas atiduoda duoklę visiems Amerikos hiperrealistams. Kambario centre – sofa, primenanti aktorės M. West (1893–1980) lūpas.

Šiame muziejuje galima pamatyti ir Dali 1941–1970 metais sukurtų 37 juvelyrinių dirbinių rinkinį. Įvairiomis spalvomis žerintys aukso ir brangakmenių papuošalai žiūrovams pristatomi nuo 2001 metų ir sulaukia didelio lankytojų dėmesio.

Pastato centre, kriptoje, pats menininkas ir palaidotas – apie tai liudija paminklinė lenta. Patalpa kukli, ją puošia keletas menininko sukurtų juvelyrinių darbų.

Porą valandų pasivaikščiojus po šį išpūdingą muziejų, geriau supranti menininko idėjas, bandai atspėti, ką jis norėjo pasakyti vienu ar kitu darbu ar tiesiog gėriesi neišsėmiamu jo talentu. Būtent tai išitus dešimtmečius ir traukia lankytojus į šį nedidelį Ispanijos miestelį, kurio vardą išgarsino Dali.

PERKA ŽEMĘ

Perku arba išsinuoju žemę

Lietuvoje, tinkamą ūkininkauti. Pilnai atsiskaitau per banką. Sandorį galima atlikti Lietuvoje ir JAV.
Tel. +370-616-93194,
el. paštas: kadugiai@gmail.com

Brangios ir nepamiršamos mūsų sesės

A † A
v. s. NIJOLĖS JANKUTĖS
UŽUBALIENĖS

netekus, kartu liūdime ir giliausią seserišką užuojautą reiškiamo dukrai sesei DOVILEI su vyru ARVYDU ir visiems artimiesiems.

*Vyr. skaučių ir skautininkių
„Verpsčių“ būrelis*

A † A
ČESLOVAI BAČINSKIENEI

iškeliavus į Amžinybę, šeimos narių liūdesio valandoje reiškiamo gilią užuojautą sūnums KAZIUI ir DONATUI, broliui VYTAUTUI AUKŠTINAIČIUI su žmona DALIA bei visiems artimiesiems.

Vytautas ir Aldona Markevičiai

Sovietų okupacija

Atkelta iš 4 psl.

„O ta liaudis, kad ją biesas, pats didžiausias liaudies priešas“

Atsirado žmonių, garbinančių okupantus kaip laisvės ir lygybės nešėjus, o kiti pradėjo pasakoti, kad „išvaduotojai“ tik viską grobia ir skleidžia gražius, bet tuščius ateities pažadus. Kilo įtarimų, kad vadinamieji agitatoriai, patys nieko nežinodami apie gyvenimą Rusijoje, aiškina ir moko kitus. Kažkoks juokdarys paleido posakį „O ta liaudis, kad ją biesas, pats didžiausias liaudies priešas“. Pradėjo plisti posakis, kad „gandas atėjo, kad laikai pagerėjo, kvailas tuo patikėjo, o dabar pats to gailisi“. Su pajuoka imta kalbėti apie „Stalino saulės“ parvežimą iš Maskvos. Tie „vežėjai“, pagal žmonių pasakojimus, turį būti aptemdyto proto arba visiškai nematantys, nes negalį atskirti paprasto mėšlo nuo saulės.

Kartą užėjo apysenis žydas, geras tėvo pažįstamas, anksčiau turėjęs

manufaktūros krautuve. Kaip tuo laiku visos žmonių kalbos buvo vien apie „liaudies vyriausybės“ darbus ir potvarkius, kurie lyg yrantis mūras užgriuvo žmonių pečius, taip ir jo kalba buvo liūdnoka. Jis nekalbėjo apie nusavintą krautuve, kuri buvo jo šeimos pragyvenimo šaltinis, bet apie kurią „socialistinę santvarką“. Pasak jo, žydu bendruomenę yra užklupusi nelaimė – daugelis jaunesniųjų neklauso Vyresniųjų tarybos. To anksčiau niekuomet nebuvo. Dabar dauguma jaunesniųjų prisidėjo prie „stalinistų“ veiklos, o tai gali reikšti tik bloga visiems.

„Mes turime nakties metu pereiti siaurą, aukštą tiltą, – pasakojo jis. – Kas nuo tilto nukrypsta į vieną pusę, tas patenka į ugnį ir sudega; kas nukrypsta į kitą, priešingą pusę – nukrinta į vandenį ir prigeria.“ Ar jis, tai pasakodamas, turėjo omenyje nacius ir komunistus, aš tuomet to nesupratau. Birželį jis su šeima buvo ištremtas.

Laima O. Jurkūnas, gyvenanti **St. Pete Beach, FL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė mums 50 dol. auką. Tariame nuoširdų ačiū.

Mindaugas L. Griauzdė, gyvenantis **Riverside, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir prie mokesčio pridėjo 50 dol. laikraščio išlaidoms sumažinti. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Walter Barkauskas, gyvenantis **Whitestone, NY**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė mums 50 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

SIŪLO DARBĄ

South side intermodal trucking company looking for experienced CDL drivers. 80% drop and hook. Ask about our BONUS program. Call Mr. White at **815-834-9090**.

Reikalinga moteris prižiūrėti senesnio amžiaus žmones.
Tel. 954-876-1153

Mūsų mylimas sūnus ir brolis

A † A
ANDRIUS IZOKAITIS

Staigiai mirė 2011 m. lapkričio 25 d.

Gyveno Woodridge, IL, anksčiau Ft. Collins, CO, kur lankė Colorado State University ir ten baigė mokslus.

Gimė 1971 m. liepos 26 d. Čikagoje.

Giliausiame liūdesyje liko: tėvai Rimas ir Aušrelė, brolis Viktoras su žmona Marica ir jų vaikučiai Matthew ir Ivana, teta Nijolė, pusbroliai, giminės, draugai ir pažįstami.

A. a. Andrius pašarvotas pirmadienį, lapkričio 28 d. nuo 3 v. p. p. iki 8 val. vakaro Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont.

Laidotuvės įvyks antradienį, lapkričio 29 d. Iš laidojimo namų 9:30 val. ryto velionis bus palydėtas į Pal. Jurgio Matulaičio misiją, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių a. a. Andrius bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Kviečiame visus draugus, artimuosius ir pažįstamus dalyvauti laidojime.

Šeima pageidauja vietoje gėlių aukas siūsti „Vaiko Vartai į mokslą“ organizacijai, „Saulutei“ ir „Lituanikos“ skautų tuntu.

Nuliūdę tėvai, brolis su šeima

Mieli AUŠRELE ir RIMAI, su giliu liūdesiu ir širdgėla liūdime ir gedime kartu su Jumis, taip staigiai ir netikėtai netekus mylimo sūnaus

A † A
ANDRIAUS

Reiškiamo gilią ir nuoširdžią užuojautą broliui VIKTORUI IZOKAIČIUI, jo šeimai bei visiems artimiesiems.

Stiprybės ir ištvermės pergynant šią skaudžią netektį.

*Aušrelė Gruodienė
Violeta Krisčiūnienė
Onutė ir Kęstutis Paulikai
Gražina ir Jonas Rimkūnai
Genė ir Antanas Sabaliauskai*

ATLANTIC Express Corp. **1-800-775-SEND**
www.atlanticexpresscorp.com

<p>Ocean Freight</p> <p>Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.</p>	<p>Air Freight</p> <p>Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Auto Export</p> <p>Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.</p>	<p>Trucking</p> <p>Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.</p>
<p>Small Packages</p> <p>Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje</p>	

8801 78th Ave **Bridgeview, IL 60455** Tel. **1 708-599-9680**
Fax. **1 708-599-9682** Tel. **1 800-775-7363**

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Socialinių reikalų skyrius Lemonte** maloniai kviečia lapkričio 30 d., trečiadienį, 1 val. p. p. atvykti į PLC skaityklą, šalia Bočių menės, kur bus rodomas Kauno valstybinio muzikinio teatro pastatymo Imre Kalman operetės „Marica“ vaizdo įrašas.

■ **Trečiadienį, lapkričio 30 d. „Seklyčioje“** (2711 W. 71st Str. Chicago, IL, vyks dokumentinių televizijos laidų ciklo „Lagerių moterys“ pristatymas. Popietėje dalyvaus šio ciklo sumanytoja, „Ateities“ žurnalo redaktorė Reda Sopranaitė iš Vilniaus. Kviečiame visus Marquette Park ir apylinkės lietuvius atvykti į šią popietę. Tel. pasiteiravimui 773-476-2655 arba 773-476-5999.

■ **Montessori mokyklėlė „Žiburėlis“**, norėdama surinkti lėšų mokyklos išlaidoms, parduoda kalėdines gėles Poinsettia. Vazonėliai – 2 dydžių – 7 colių (14 dol.); 2 pėdų (39 dol.). Čekius prašome rašyti „Suburban Lithuanian Montessori“ ir siųsti adresu Ziburelis, 14911 127th St., Lemont, IL 60439. Gėles bus galima pasiimti gruodžio 3 d. nuo 9 val. r. iki 2 val. p. p. Daugiau informacijos mokyklos tel. 630-257-8891 arba tinklalapyje www.ziburelis.org ir tel. 815-838-2670 (Gitana).

■ **Jaunimo centro valdyba praneša, kad** tradicinė, kasmetinė lėšų telkimo vakaronė vyks 2011 m. gruodžio 4 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636). 1 val. p. p. šv. Mišios Tėvų jėzuitų koplyčioje, 2 val. p. p. – akademinė valanda ir grupės iš Indianapolis „Biru Bar“ koncertas. 3 val. p. p. – pietūs. Tel. pasiteiravimui 773-507-8692.

■ **Gruodžio 4 d., sekmadienį, 12:30** val. p. p. Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, Lemont, įvyks paskaita-susitikimas „Šarmingumo bei rūgštingumo pusiausvyros svarba organizmui“ bei pokalbis tema „Kaip aš išsigydžiau?“ Paskaitą skaitys gydytoja naturopatė Asta Mrozinski. Su jumis bendraus žurnaliste Audronė Simanonytė.

■ **Kviečiame užsukti į tradicinę Kalėdinę mugę**, kuri vyks gruodžio 10–11 dienomis, šeštadienį ir sekmadienį, nuo 9 val. r. iki 3 val. p. p. PLC didžiojoje salėje. Norinčius prekiauti, prašome skambinti į PLC raštinę tel. 630-257-8787 ir užsisakyti stalus.

■ **Kviečiame į kalėdinį koncertą „Skriski, mažas angelėli“**, kuris įvyks gruodžio 11 d., po 10:30 val. r. šv. Mišios Jaunimo centro Tėvų jėzuitų koplyčioje. Koncerte dalyvaus vaikų estradinio dainavimo studija „Tu ir aš“ (vadovė Loreta Umbrasienė) bei mokytojos Jolantos Banišienės fortepijono klasės mokiniai.

■ **Prieškalėdiniai Susitaikymo sakramento** (išpažinties) vakarai Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje vyks gruodžio 15 d. ir 19 d. 6:30 val. v. Asmeniškų išpažinčių laikas – šeštadieniais ir sek-

madieniais nuo 5 val. p. p. iki 6 val. v. Kūčių ir Kalėdų dieną išpažinčių neklau-soma.

■ **Gruodžio 16 d., penktadienį, 7:30** val. v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre vyks tekstilinė Jadvygos Orantienės skautinių parodos „Gyvenimas yra gražus“ atidarymas. Dalyvaus autorė. Parodą ruošti padeda JAV LB Kultūros taryba.

■ **Gruodžio 18 d. po 10:30 val. r. šv. Mišių** kviečiame visus prie bendro Kūčių stalo Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje. Prašoma iš anksto užsakyti vietas (kaina – 20 dol.) Bus meninė programa. Registracija klebonijos raštinėje arba tel. 773-776-4600 (Audra).

■ **Gruodžio 18 d., sekmadienį, 1 val. p. p.** Jaunimo centre vyks Ateitinkų Kūčios. Registruoja dr. Ona Daugirdienė tel. 630-325-3277 arba el. paštu odaugirdas@hotmail.com Prašoma atsakove ar laiške palikti savo telefono numerį ir jūsų registracija bus patvirtinta skambučiu.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Los Angeles, CA Ramiojo vandenyno** rajono „Kunigaikštienės Gražinos“ vyr. skaucių būrelis kviečia atvykti į Rūtos Šepetys knygos „Between Shades of Grey“ pristatymą, kuris vyks š. m. gruodžio 4 d., sekmadienį, 12 val. p. p., Šv. Kazimiero parapijos salėje, 2718 St. George St., Los Angeles, CA 90027. Įėjimas nemokamas, bus užkandžiai. Daugiau informacijos suteiks Darija tel. 310-399-9207.

■ **Lietuviško filmo „Tadas Blinda. Pradžia“** (režisierius Donatas Ulvydas) premjera Rytinėje pakrantėje įvyks gruodžio 11 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Angliški subtitrai. AMC Loews Brick Plaza 10 (3 Brick Plaza, Brick, NJ 08723) 1-oje salėje. Bilietus galite nusipirkti internetinėje parduotuvėje www.lietuvely.com. Tel. pasiteiravimui 848-992-4222 arba 732-674-7556.

■ **Šv. Andriejaus parapijos komitetas** kviečia visus gruodžio 11 d. 12 val. p. p. į parapijos salę susėsti prie bendro Kūčių stalo. Šeimas prašome atsinešti 2 tradicinius Kūčių patiekalus. Daugiau informacijos galite gauti el. pašto adresu jonasvytautas@verizon.net

■ **Gruodžio 18 d., sekmadienį, Beverly Shores** Lietuvių klubas maloniai kviečia apylinkės lietuvius ir svečius į kalėdinį pabendravimą. Šv. Mišios Šv. Onos bažnyčioje 1 val. p. p. Po Mišių – vaikų būrelio šventinė programėlė ir kalėdinės vaišės.

Pirksiu Žmuidzinaičiaus,
Rimšos, Vizgirdos ir Kasiulio
tapybos darbus.
Tel. 708-349-0348.

Artėja Kalėdos ir Naujieji metai. Savo draugus, gimines, artimuosius ir pažįstamus galite pasveikinti per „Draugą“.

Sveikinimus su tekstu ir 25 dol. čekiu siųskite „Draugo“ administracijai adresu 4545 W. 63rd. St., Chicago, IL 60629

Jūsų sveikinimus mielai išspausdinsime mūsų laikraštyje.

Gruodžio 4 d. 12:30 val. p. p. PLC Lietuvių Fondo salėje
(14911 127th St., Lemont, IL)
vyks dokumentinių televizijos laidų ciklo
„Lagerių moterys“ pristatymas

Tai pasakojimas apie lietuves, patekusias į sovietinių lagerių pragarą: Adelę Dirsytę, Stefaniją Paliulytę-Ladigienę ir s. Nijolę Sadūnaitę. Sumanyta įamžinti kalėjusias moteris ir laidų ištraukas pristatys viešnia iš Vilniaus, žurnalo „Ateitis“ redaktorė Reda Sopranaitė. Popietę rengia Pal. Jurgio Matulaičio misija ir Čikagos ateitinkai sendraugiai. Daugiau informacijos teiraukitės Misijos raštinėje tel. 630-257-5613, el. paštu www.matulaitismission.com

„Ateities“ redaktorė Reda Sopranaitė.

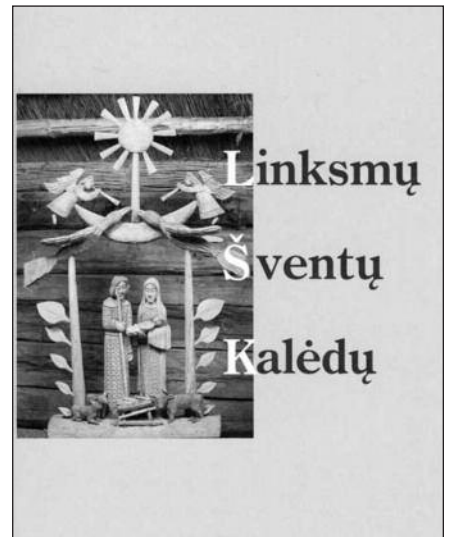

Vydūno fondo (VF) valdybos nariai Vydūno fondo būstinėje su buvusiu VF įgaliotiniu Lietuvoje Edmundu Kulikausku jam lankantis Čikagoje 2011 m. balandžio 7 d. Iš k.: Gintaras Plačas, Jūratė Variakojienė, Edmundas Kulikauskas, Arūnas Draugelis, Vida Brazaitytė ir Leopoldas von Braun. Edmundui Kulikauskui buvo įteikta VF veiklos istorija „Vydūno fondui – 55“.

Vydūno fondo archyvo nuotr.

Kalėdiniai atvirukai

Norint pasveikinti savo draugus ar pažįstamus su artėjančiomis šv. Kalėdomis ar Naujaisiais metais gera išeitis – Kalėdų atvirukas. Atvykite į „Draugą“ ir išsirinkite jums labiausiai patikusį. Jei negalite atvykti, skambinkite tel. 773-585-9500 ir užsisakykite. Užsakytus atvirukus jums atsiųs į namus. Atviruko su voku kaina – 1 dol.

Arvydas P. Paulikas, gyvenantis Downers Grove, IL, pratęsdamas metinę „Draugo“ prenumeratą atsiuntė laikraščio išlaidoms sumažinti 100 dol. Esame jums labai dėkingi, kad mus skaitote ir dosniai remiate.

ES filmų festivalyje Kanadoje – Lietuvos filmas

Kanadoje vykstančiame Europos Sąjungos filmų festivalyje Lietuvos Respublikos ambasada Kanadoje, talkinant LR garbės konsulams Toronto ir Vancouver, pristato lietuvių režisieriaus Tomo Danelos filmą „Atsi-sveikinimas: laimingo žmogaus istorija“. Filmą lapkričio 22 d. buvo parodytas Toronto, lapkričio 29 d. – Ot-tawa, o gruodžio 5 d. bus rodomas Vancouver.

27 ES šalių filmų festivalis kasmet pritraukia vis daugiau žmonių, besidominčių Europos kinu. Festivalyje apsilanko apie keliasdešimt tūkstančių žiūrovų.

ES valstybių filmų festivalį jau 26 metus bendromis pastangomis

Kadras iš filmo „Atsi-sveikinimas: laimingo žmogaus istorija“.

kasmet rengia ES šalių atstovybės Kanadoje.

LR ambasados Kanadoje info